

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2020/21:30

Fredagen den 12 mars

---

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDE:

God morgon! Välkomna till dagens EU-nämndssammanträde! Jag förklarar dagens sammanträde med EU-nämnden öppnat.

Vi har en diger dagordning med en massa statsråd som kommer att dyka upp. Jag vädjar naturligtvis till er att hålla korta och koncisa inlägg så långt det är möjligt. Jag påminner också om det kompletterande mervärdet, det vill säga att det som sagts i utskottet inte nödvändigtvis behöver återupprepas på dagens EU-nämndssammanträde.

Vi inleder med frågan om medgivande till deltagande på distans. Jag finner att det finns medgivande om deltagande på distans.

§ 2 Utrikes och inrikes frågor
Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (deltar via
Skype)

Information och samråd inför videomöte den 15 mars 2021

Anf. 2 ORDFÖRANDEN:

Välkommen hit, justitie- och migrationsministern! Vi inleder med information och samråd inför videomötet den 15 mars 2021. Det finns inga återrapporter, utan vi går in på dagordningspunkt 3, Externa dimensionen av EU:s migrationspolicy inom den nya migrations- och asylpakten, punkterna a och b, som är diskussionspunkter.

Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr ordförande! Jag har ju varit här vid flera tillfällen för att uppdatera er om arbetet med kommissionens migrations- och asylpakt, senast förra veckan inför det rådsmöte om inrikes frågor som äger rum i dag. Det jag kommer att säga tror jag är ganska känd materia.

Det som vi ska diskutera nu är det informella videomötet mellan utrikes- och inrikesministrarna, som kommer att äga rum den 15 mars och där både utrikes- och inrikesministrarna deltar. Det är de så kallade externa delarna av migrationspolitiken som då står i fokus, det vill säga framför allt samarbeten med tredjeländer.

Som ni vet anser regeringen att migrationsfrågan är viktig i EU:s övergripande relationer med ursprungs-, transit- och destinationländerna. Den externa dimensionen är dessutom av avgörande betydelse för ett fungerande asyl- och migrationssystem.

Lösningarna på utmaningarna på asyl- och migrationsområdet ligger ofta i gränslandet mellan inrikes- och utrikespolitiken. Då är det viktigt att vi samarbetar brett om de här frågorna och hittar sätt att inkludera migration på ett mer systematiskt sätt i de bredare relationerna med partnerskapsländerna. Ett nära samarbete och samsyn mellan inrikes- och utrikes- sidan är därför viktigt, både på EU-nivå och på nationell nivå.

Den globala migrationen uppgår i dag till över 280 miljoner människor. En stor majoritet migrerar av familjeskäl eller på grund av arbete eller studier. Men i slutet av 2019 fanns det enligt UNHCR så många som cirka 80 miljoner människor på flykt, vilket är en mycket hög siffra, högre än på många år.

EU:s gemensamma utmaning är att minska den irreguljära migrationen till unionen. Samtidigt behöver vi stärka möjligheterna att få en säker, ordnad och reglerad migration.

Migrationen utgör en central del av EU:s relationer med omvärlden. Migrationen kan bidra till att fördjupa politiska band och ekonomisk utveckling. Dessutom har migration och flyktingströmmar kopplingar till en mängd frågor på den utrikespolitiska dagordningen, bland annat miljö- och klimatfrågor, fred och säker, demokrati, mänskliga rättigheter och internationell brottslighet.

Regeringen anser att EU behöver fördjupa samarbetet med prioriterade tredjeländer och att det ska göras genom partnerskap som är heltäckande, skräddarsydda och ömsesidigt fördelaktiga. Det är också det som kommissionen föreslår i migrations- och asylpakten.

En viktig uppgift är att stärka ursprungs- och transitländerns egen kapacitet att hantera alla aspekter av migration. Vi behöver till exempel stärka partnerländerns asyl- och migrationsystem med hjälp av UNHCR och IOM. Det handlar också om stöd till mottagande, integration och ett väl fungerande system för återvändande mellan tredjeländer.

Ett annat viktigt område är insatser för att stärka gränser och förebygga smuggling. Det är förstås mycket viktigt att arbetet sker i enlighet med de mänskliga rättigheterna.

Regeringen vill också se ett utökat antal vidarebosättningsplatser såväl i EU som globalt. Vidarebosättning är en säker och laglig väg in i EU för personer i behov av internationellt skydd. Regeringen anser att det är viktigt att visa solidaritet med stora värdländer. Med vår flyktingkvot om 5 000 platser ligger Sverige i topp inom EU. Vi är också ett av de främsta vidarebosättningsländerna globalt sett.

En annan viktig del av samarbetet med tredjeländer är att få till ett effektivt system för återvändande. Att det fungerar är avgörande för ett gemensamt och hållbart europeiskt migrationsystem.

Viseringskodexen har gett oss ett viktigt verktyg för att få till stånd ett bättre samarbete om återtagande med tredjeländer. Inför veckans RIF-råd informerade vi mer i detalj om den frågan. Det är angeläget att vi nu går vidare med genomförandet av viseringskodexens bestämmelser.

Geografiskt anser regeringen att vi bör fokusera vårt engagemang på länder som är betydande ursprungs- eller transitländer för EU och Sverige. Vi behöver därför verka för stärkta samarbeten med västra Balkan, Turkiet, Irak, Afghanistan, Iran, Pakistan, Libanon, Somalia, Etiopien och Eritrea. Dessa länder står inför olika typer av utmaningar på migrationsområdet. Bland annat behöver de en mer effektiv migrationshantering och stöd till värdsamhällen och till sitt flyktingmottagande. Vi behöver också stödja de här ländernas arbete med att förebygga grundorsaker till tvångsfördrivning och irreguljär migration. Flera av länderna är dessutom relevanta för Sverige utifrån att de är svåra att verkställa avvisnings- och utvisningsbeslut till.

Parallellt med direkta insatser i tredjeländer på migrationsområdet behöver det långsiktiga arbetet med att motverka grundorsakerna till irreguljär migration och tvångsfördrivning världen över fortsätta. En viktig del i det arbetet är att bidra till återhämtning från covid-19-pandemins socioekonomiska konsekvenser.

Likaså behöver stödet till nya och utdragna flyktingsituationer i världen fortsätta. Det är mycket angeläget att EU upprätthåller sitt globala engagemang, inklusive genom FN, för att ge skydd och stöd till världens flyktingar och utsatta migranter. Att tillvarata positiva utvecklingseffekter av migration är en viktig komponent i en heltäckande ansats på migrationsområdet.

Det så kallade NDICI, instrumentet för grannskapspolitik, utvecklings-samarbete och internationellt samarbete, är det finansieringsinstrument som primärt väntas finansiera EU:s migrationsrelaterade åtgärder i den externa dimensionen. Migrationsöronmärkningen av medlen har landat på ett indikativt värde på 10 procent, vilket motsvarar omkring 7 miljarder euro.

Sverige har drivit och fått gehör för att NDICI, alltså de här medlen, ska möjliggöra en flexibel finansiering av migrationsåtgärder i den externa

dimensionen, som inkluderar stöd för migrationshantering och åtgärder relaterade till grundorsakerna till irreguljär migration och tvångsfördrivning.

En annan del i den externa dimensionen är EU:s civila krishanteringsinsatser i tredjeland, som Sverige också bidrar till. Dessa insatser ger möjlighet att bättre hantera säkerhetsutmaningar och risker kopplade till illegal smuggling och människohandel genom exempelvis kapacitetsuppbyggnad av den civila säkerhetssektorn. Insatserna bidrar även till att bemöta grundorsakerna.

Regeringen tycker att EU i så stor utsträckning som möjligt borde utnyttja den möjlighet som finns att använda insatserna i tredjeland.

Avslutningsvis kan jag inte nog understryka vikten av att EU och medlemsstaterna koordinerar vad vi säger och gör i förhållande till tredjeland på migrationsområdet, för att undvika dubbling och för att säkerställa att det blir ett heltäckande och balanserat samarbete i praktiken. Ett slags team Europa på detta område skulle möjliggöra för EU och medlemsstaterna att arbeta mer effektivt tillsammans.

Anf. 4 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, ministern, för föredragningen!

Jag ska inte bli långrandig. Vi har ju tidigare när denna fråga har varit uppe haft en avvikande ståndpunkt, som vi har redogjort för mer eller mindre i detalj. Vi har också en annan syn när det gäller arbetet med att få till stånd samarbetsavtal med länder som inte är säkra. Jag vill bara anmäla en avvikande ståndpunkt i enlighet med tidigare avvikande ståndpunkter.

Anf. 5 LUDVIG ASPLING (SD):

Vi har en avvikande mening, som vi har haft under en längre tid. När det gäller de stöd från NDICI-instrumentet som inte går till att hantera migration – det finns många andra stöd där – vill vi se en strikt konditionalitet mellan fördelning av dessa stöd och samarbete på detta område.

I meddelandet från ordförandeskapet nämns en rapport, report assessing readmission cooperation and an accompanying Communication. Vi har inte sett att denna rapport har fått några direkta effekter. Det har i alla fall inte sagts att man kommer att förändra fördelningen av stöden utifrån hur väl länderna samarbetar. Vi tror att det är viktigt att man gör detta både på ett ganska strikt sätt och ganska snabbt, så att alla i området förstår att detta är en viktig fråga för Europa.

Något jag också saknar både i regeringens framställning och i meddelandet från ordförandeskapet är en förståelse för sambandet mellan de interna och de externa aspekterna av migration. När vi pratar om externa aspekter av migration är det egentligen bara en konsekvens av de rättsakter som gäller på migrationsområdet inom EU. EU ställer upp väldigt starka incitament för att ta sig irreguljärt till Europa från andra delar av världen. Så länge dessa incitament finns kvar kommer folk att välja att resa irreguljärt. Om man menar allvar med att göra något åt de irreguljära resorna måste man använda de rättsakter som man förhandlar om just nu. Det viktigaste är att det inte ska finnas möjlighet att få uppehållstillstånd efter en irreguljär resa.

Vi har också en avvikande ståndpunkt i frågan om vidarebosättning. Detta ska inte vara en fråga för EU, och vi vill absolut inte se en utveckling mot en ordning där EU på något sätt beslutar om vidarebosättning eller om personer som vissa länder ska ta emot den vägen. Det här är en fråga som länderna själva ska bestämma om, precis som de gör i dag.

Anf. 6 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Ordförande! Vi moderater instämmer i stort i inställningen från den svenska regeringen. Jag vill hänvisa till vår tidigare avvikande mening när det gäller arbetet med återvändande. Vi skulle vilja se ett tillägg om att man även vill använda sig av biståndet som ett medel för påtryckningar.

När det sedan gäller behovet av att öka vidarebosättningarna instämmer vi i den skrivning som regeringen har. Vi vill dock naturligtvis framhålla att vi tycker att det är orimligt att Sverige tar ett så oproportionerligt stort ansvar jämfört med andra länder. Det är framför allt andra länder som tar alldeles för lite ansvar som behöver öka sitt mottagande och kanske inte framför allt Sverige, som redan har tagit ett så stort ansvar för både irreguljära migranter och vidarebosatta.

Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Jag har inte så mycket att tillägga. När det gäller det sista kan jag bara säga att jag tycker att det, om vi vill att andra länder ska ta fler vidarebosatta, vore fel signal av oss att dra ned på de 5 000 som vi har. Det är snarare tvärtom – jag tycker att vi bör föregå med gott exempel och visa att vi tror på den här modellen. Det är den som ger skydd åt de allra mest utsatta i flyktinglägren. I en värld med 80 miljoner flyktingar behövs dessa insatser mer än någonsin.

Sedan får vi se. Vi har på senare år haft en negativ utveckling i världen just när det gäller vidarebosättning, bland annat till följd av den amerikanska inställningen. Men den kan ju nu komma att ändras med den nye amerikanske presidenten, så vi kan mycket väl få se fler vidarebosättningar också till USA, vilket vore väldigt bra.

Apropå det resonemang som Ludvig Aspling tar upp är det förstås alltid en fråga vad det är som drar till Europa. Återigen – i en värld med 80 miljoner flyktingar och mycket stor och utbredd fattigdom på många ställen är det inte så konstigt att människor söker sig till en del av världen som ändå lever i relativt välstånd och trygghet, vilket vi ju gör i Europa. Då gäller det för oss att hantera detta på ett humanitärt och medmänskligt sätt, och på ett så ordnat och bra sätt vi kan.

Detta bygger på vissa saker. En är rätten att söka asyl, som är inbyggd i de konventioner vi har skrivit på och som vi och hela EU ska hålla oss till. Och så handlar det förstås också om möjligheten att återsända dem som har fått avslag på sina asylansökningar. Det är precis detta vi arbetar med här.

Vi vill använda oss av viseringskodexen för att trycka på i de länder där det nu är svårt. Men vi vill också använda oss av stödåtgärderna inom ramen för finansieringsinstrumentet för att kunna bygga ut partnerskapen och jobba på detta sätt. Jag tycker att det är en framkomlig väg. Det finns inte mycket mer att säga om detta.

Anf. 8 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Ordförande! Eftersom andra talare hänvisar till tidigare avvikande meningar, som jag uppfattar kanske egentligen inte skulle vara med här, får även jag hänvisa till den som Maria Malmer nyss lyfte upp eftersom vi var med på den.

Anf. 9 TINA ACKETOFT (L):

Jag vet att ordföranden brukar säga att vi inte ska upprepa oss, så jag hade inte tänkt säga något. Men särskilt efter statsrådets kompletterande inlägg vill jag bara säga att vi i Liberalerna naturligtvis står bakom regeringen i denna fråga.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med oliklydande avvikande ståndpunkter från Vänsterpartiet, Sverigedemokraterna och Moderaterna, vars avvikande ståndpunkt stöds av Kristdemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Övriga frågor – Förstärkt samarbete mellan EU och Nordafrika inom rättsliga och inrikes frågor. Det rör sig om en presentation och ett informationsärende.

Anf. 11 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Jag kan kommentera helt kort; vi berörde ju detta även vid det förra mötet. Det handlar alltså om att ordförandeskapet vill inleda en ny dialog mellan EU och Nordafrika på detta område. Initiativet ska presenteras senare i dag vid mötet i RIF-rådet.

Enligt de uppgifter vi har avser man att den utökade dialogen med Nordafrika ska omfatta hela området för rättsliga och inrikes frågor. Ordförandeskapet hoppas någon gång senare i vår kunna lansera samarbetet genom en gemensam ministerdeklaration och tillhörande färdplan.

Från regeringens sida ser vi principiellt positivt på en politisk dialog om frågor som täcks av det regionala partnerskapet, såsom migration och rörlighet, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer samt bekämpande av organiserad brottslighet och terrorism. Vi vill i sammanhanget också understryka vikten av att eventuella nya initiativ tar i beaktande vad som redan görs av EU och FN i relation till de aktuella länderna.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Tack, justitie- och migrationsministern, för informationen – den är noterad.

Jag vill för protokollets skull säga att den avvikande ståndpunkt som framfördes av Moderaterna under den förra dagordningspunkten var en gemensam avvikande ståndpunkt tillsammans med Kristdemokraterna.

Då tackar vi justitie- och migrationsministern för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde och önskar lycka till vid det kommande mötet och trevlig helg!

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Välkommen, miljö- och klimatminister Per Bolund! Eftersom detta är ditt första sammanträde med den nya portföljen önskar vi dig extra välkommen till dagens EU-nämndssammanträde.

Vi inleder med återrapport från möte i rådet den 17 december 2020. Finns det något som miljö- och klimatministern önskar kommentera?

Anf. 14 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Nej, jag hänvisar bara till det utskickade materialet och är beredd att svara på frågor.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Tack för det! Vi noterar informationen.

Vi går till dagordningspunkt 1, EU:s strategi för klimatanpassning. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 16 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Eftersom detta blir ett digitalt möte kommer det att hållas åsiktsutbyten och diskussioner men inte fattas några skarpa beslut.

Jag vill inledningsvis passa på att nämna att vi, som nämndens ledamöter säkert känner till, just nu också har ett parallellt skriftligt samråd när det gäller rådsslutsatserna om EU:s kemikaliestrategi. Dessa slutsatser väntas antas i rådet genom ett skriftligt förfarande. Detta initierades av ordförandeskapet med väldigt kort varsel, vilket gör att samrådet om just den frågan hanteras separat och skriftligen – bara så att detta är klart.

Jag ska passa på att nämna att ordförandeskapet nyligen meddelade att man avser att lägga till en punkt under Övriga frågor på dagordningen – en redan ganska fullmatad dagordning – om att kommissionen väntas informera om EU:s skogsstrategi. Frågan är bara föremål för information, och vi har inte fått något underlag från kommissionen i frågan. Kommissionen väntas på motsvarande sätt informera om skogsstrategin i jordbruksrådet. Det är de förändringar som har skett sedan sist.

Vidare till frågan om EU:s klimatanpassningsstrategi.

Kommissionen presenterade sitt meddelande om en EU-strategi för klimatanpassning den 24 februari. På rådsmötet den 18 mars kommer rådet att få information om strategin och ha ett första åsiktsutbyte om den.

Sverige välkomnar att kommissionen har antagit en ny strategi för klimatanpassning. Vi är också positiva till inriktningen i strategin. Det handlar om att stärka kunskapen om klimatförändringarna och vilka effekter de får, att förbättra planeringen på alla nivåer och i alla sektorer och att öka genomförandet av anpassningsåtgärder. Här innehåller strategin också åtgärder för att intensifiera det internationella arbetet kring klimatanpassning.

För närvarande analyserar regeringen strategin. Vi avser att återkomma till riksdagen framöver med ett fakta-PM. Men jag vill redan nu särskilt framhålla vikten av det globala ledarskapet, som strategin också kan bidra till. Det är angeläget att EU med denna nya strategi visar det internationella samfundet att EU tar klimatanpassning på största allvar.

Sverige vill också lyfta fram att konsekvenserna av ett förändrat klimat varierar mycket beroende på såväl nationella som regionala och lokala förhållanden och förutsättningar. Vi anser att anpassningsåtgärderna och prioriteringarna måste anpassas till de förutsättningarna.

Anf. 17 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack så mycket, ministern, för genomgången inför mötet i rådet!

Centerpartiet står bakom och instämmer i den ståndpunkt som regeringen har i den här frågan. Jag vill bara göra ett medskick.

Sammantaget har den nuvarande strategin levererat sina mål. Men det betyder inte att EU faktiskt är förberett, utan det betyder bara att man levererat för ökad motståndskraft.

Vi behöver en starkare och mer ambitiös ny strategi. Vi behöver genomförbara mål även när det gäller konkreta åtgärder och en tydlig signal om att Europa måste vidta åtgärder för att möta de negativa effekterna av kommande klimatförändringar.

Även med förutsägelser och prognoser har vi inte kunskapen om vilka konsekvenser som kommer att drabba oss eller exakt när. Vi vet inte vad nästa kris kommer att bli. Därför bör de viktigaste målen för strategin vara att skapa anpassningsbara samhällen som är beredda att svara snabbt i en föränderlig värld. Det är bra att notera inför det fortsatta arbetet med det här.

Anf. 18 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, ministern, för föredragningen!

Jag instämmer fullt ut i regeringens förslag till ståndpunkt och har inga synpunkter där. Men jag vill passa på att fråga vilka konkreta effekter miljöministern kan se att detta får för svensk politik när det gäller klimatanpassning.

Anf. 19 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Tack för bra medskick! Jag ser att vi delar synen på de här frågorna och hur viktiga och avgörande de är för framtiden.

Tyvärr vet vi att redan med de utsläpp som har skett kommer vårt klimat att förändras och att det kommer att påverka våra samhällen. Därför behövs det åtgärder på EU-nivå men också på nationell nivå och såklart även lokalt och regionalt.

När det gäller Ilona Szatmari Waldaus fråga är kommissionens förslag och strategin inte bindande för medlemsländerna, men det är en påminnelse om vikten av att vi jobbar intensivt nationellt. Det gör vi också – Sverige ligger långt fram när det gäller de här frågorna och har också ökat ambitionsnivån kraftigt under de senaste åren.

Det här är också ett erkännande av att både klimatfrågan och klimatanpassningsfrågor är gränsöverskridande på många sätt. Sverige delar till exempel kust längs med Östersjön med många andra länder. Ska

vi klara av klimatanpassningsåtgärder är det bra om vi samarbetar. Vi delar också gränsälv med Finland, och ska man klara av att vidta klimatanpassningsåtgärder där man har gränser, till exempel mot gemensamma vattendrag, är det bra att det finns en EU-strategi så att alla länder tar sitt ansvar.

Sverige har också en nationell handlingsplan, som kommer att uppdateras vart femte år. Det gjordes 2018, och nästa kommer 2023. Vi har också gjort stora insatser nationellt för att stärka myndigheterna och avsätta resurser, så vi ser kommissionens strategi som en bekräftelse på att vi är inne på rätt spår och att vi kommer att kunna samverka med EU-nivån i det arbetet.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Tack, miljö- och klimatministern, för de kommentarerna och inspelen och för informationen!

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vidare till dagordningspunkt 2, Förgröning av den europeiska terminen. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 21 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Som ni säkert minns är den europeiska terminen EU:s årliga cykel av ekonomisk policyvägledning och tillsyn. Syftet är att samordna medlemsländernas ekonomiska politik och ta itu med de ekonomiska utmaningar som finns.

Frågan om förgröning av den europeiska terminen kommer att vara föremål för sedvanligt åsiktsutbyte på miljörådets möte nu i mars, där diskussionen kommer att delas in i två olika punkter. Ministrarna ska diskutera dels de nationella återhämtningsplanernas roll i den gröna omställningen och dels framtiden för den europeiska terminen, också kopplat till EU:s facilitet för återhämtning och resiliens – även där i ljuset av den gröna omställningen.

Regeringen välkomnar diskussionen om återhämtningsplanerna och vilken roll de har för den gröna omställningen. Det är viktigt för oss att EU lever upp till sina miljö- och klimatåtaganden inom Next Generation EU och att EU värnar sitt internationella ledarskap.

Vi delar kommissionens bedömning i den årliga strategin för hållbar tillväxt att omställningen till ett klimatneutralt, cirkulärt och hållbart Europa måste påskyndas. Den måste också omfatta alla sektorer och genomföras på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt.

Som en del av arbetet i den gröna omställningen är det viktigt att terminen integrerar relevanta globala mål för hållbar utveckling och även de övergripande målsättningarna i den gröna given på ett konkret och effektivt sätt.

Regeringen välkomnar att åtgärderna inom de nationella återhämtningsplaner som ska lämnas in till kommissionen bidrar till den gröna och digitala omställningen och att minst 37 procent av varje plan ska användas till klimatinvesteringar.

På ett generellt plan stöder regeringen de förändringar som planeras inom ramen för den europeiska terminen 2021. Men vi anser att de ska vara tillfälliga eftersom återhämtningsfaciliteten är temporär.

Anf. 22 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Tack så mycket, ministern, för föredragningen! Jag har egentligen inga synpunkter på ståndpunkten, förutom att jag undrar vad som menas med att regeringen anser att förändringarna ska vara tillfälliga. Kan ministern utveckla det lite grann?

Eftersom ni också ska diskutera de nationella återhämtningsplanernas roll vill jag höra lite grann om hur den svenska planen ser ut och om de åtgärder som planeras här i Sverige är nya och additionella.

Anf. 23 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Anledningen till att vi tycker att förändringar i terminen ska vara tillfälliga är att vi är i en unik situation just nu, där EU har samlat sig starkt för att avsätta resurser till återhämtningen av de europeiska länderna och den europeiska ekonomin efter pandemins effekter. Det är ett arbete som inte kommer att ske permanent, utan det är för att hantera en tillfällig ekonomisk svacka. Då är det bra om vi inte gör permanenta förändringar i EU:s regelverk med hänsyn till tillfälliga situationer. Det är anledningen till att vi tycker att förändringarna i terminen ska vara tillfälliga.

När det gäller den nationella planen är det ett arbete som pågår inom Regeringskansliet just nu. Vi är inte färdiga än, utan planen kommer när den ska levereras till EU-kommissionen – jag tror att det är i april den ska levereras. Det är alltså för tidigt att säga vad som kommer att ingå i planen. Det kommer vi med besked om när den är klar.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går in på dagordningspunkt 3, Förslag till ny batteriförordning. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 25 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Det här är en viktig fråga. Batterier är en otroligt viktig del av elektrifieringen av samhället och för att vi ska kunna uppnå våra klimatmål.

Elektrifieringen behöver samtidigt ske på ett hållbart sätt, där miljöpåverkan från batteriproduktionen kan minimeras. Här är det viktigt att hållbart producerade batterier ges rättvisa konkurrensförutsättningar på den europeiska marknaden. Därför välkomnar regeringen kommissionens förslag.

Jag vill understryka att förhandlingarna på de här området är i ett väldigt tidigt skede. Jag överlade med miljö- och jordbruksutskottet den 23 februari och fick då med mig en något justerad svensk ståndpunkt. Där vill jag understryka att jag naturligtvis kommer att utgå från den justerade ståndpunkten i de förhandlingar som kommer att ske.

Ordförandeskapet har tagit upp tre olika punkter för diskussion i miljørådet. Den första rör rättslig grund för förslaget, den andra rör hållbarhetskriterier och den tredje rör ambitionsnivån när det gäller cirkulär ekonomi och tidslinjer.

Hållbar batteriproduktion utgår från omställningen till en giftfri, cirkulär, resurseffektiv och fossilfri ekonomi. Därför ser regeringen

positivt på att förslaget innehåller hållbarhetskriterier och på förslaget om tillbörlig aktsamhet, som vi tror kan påskynda hållbar batteriproduktion.

Det är positivt att förslaget har en hög ambition när det gäller miljö och klimat, inte minst när det gäller ansatsen att öka återvinning och användning av återvunnen råvara. Där är det dock viktigt att tillgången på både återvunna råvaror och hållbart producerade primära råvaror beaktas när kraven utformas.

Regeringen ser också positivt på att klimatkrav ställs på batteriproduktionen. Reglering av farliga ämnen anser vi bör göras inom ramen för Reachförordningen. Det är viktigt att kraven i förordningen utformas på ett sådant sätt att det är möjligt att kontrollera att samma villkor gäller för importerade batterier som för dem som produceras i EU.

Regeringen är positiv till att förslaget har en inriktning mot hållbar råvaruförsörjning. Vi välkomnar att förslaget omfattar det som kallas tillbörlig aktsamhet eller due diligence i globala leverantörskedjor och att både sociala och miljömässiga aspekter ingår i det. Mänskliga rättigheter i arbetslivet är också en viktig aspekt som vi beaktar.

Regeringen anser att det är viktigt att förslaget är i linje med befintlig lagstiftning, till exempel avfallsdirektivet. Detta för att undvika överlappande bestämmelser. Även annan lagstiftning som är under utveckling, till exempel ett nytt regelverk som handlar om tillbörlig aktsamhet i leverantörskedjan, bör beaktas.

Vi ser att det kommer att vara svårt att uppnå den tidslinje som anges i förordningen. Det är viktigt att det ges tid för att förhandla fram bra lagstiftning och att både myndigheter och företag har möjlighet att anpassa sig till de nya reglerna.

Regeringen bedömer att det är viktigt med harmoniserade krav för batterier. På det sättet kan vi säkerställa miljöskydd men också tydliga och enhetliga regler på den inre marknaden.

Utifrån det anser regeringen att en rättslig grund i artikel 114 är att föredra. Artikel 114 är om inre marknad. Om förhandlingen skulle gå åt det hållet att en dubbel rättslig grund övervägs i form av artikel 114 om inre marknad och artikel 192 om miljö anser regeringen att det är viktigt att tydliggöra vilka delar av förordningen som omfattas av artikel 114 och vilka delar som ska ha enbart artikel 192 som grund.

Anf. 26 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Vi har haft den här frågan uppe två gånger i miljö- och jordbruksutskottet. Jag vill tacka så mycket för bra överläggningar och konstruktiv dialog.

Jag uppskattar också att regeringen tog till sig en del av de synpunkter vi hade från bland annat Moderaternas sida, särskilt det här med att understryka vikten av att det inte blir dubbelregleringar när det gäller till exempel kemikalielagstiftning men också av att vi kan säkerställa att vi kan följa upp krav också på importerade batterier så att det blir lika villkor.

Generellt tycker Moderaterna att det är väldigt bra att EU närmar sig frågan om en hållbar värdekedja för batterier. Som statsrådet sa lär vi väl återkomma till en del detaljer, och jag ser fram emot det.

Jag har några generella medskick. Det ena är att kraven i arbetet i sin tur inte får riskera den omställning vi vill ha. Med detta menar jag att vi på något vis måste hitta ett sätt att ställa offensiva men ändå rimliga krav på

till exempel återvunnet material eller annat så att det inte kokar ned till att vi ställer så pass tuffa krav att omställningen äventyras. Där hoppas jag att man ska kunna hitta en vettig balans. Med detta sagt är det fortfarande viktigt att ställa sådana höga krav.

Mitt andra medskick, som kanske egentligen inte berör detaljerna i detta, handlar i grund och botten om att EU-kommissionen också i sitt generella arbete, även utanför förordningen eller direktivet, är inne på att det, om vi ska få en hållbar värdekedja för batterier, börjar med produktionen. Om man vill ha en hållbar värdekedja från a till ö kanske det viktigaste sättet är att möjliggöra en ökad gruvdrift i Europa, även i Sverige, för att få en hållbar mineralutvinning till att börja med. Det är en lite annan debatt, men det är ändå ett viktigt medskick.

Anf. 27 TINA ACKETOFT (L):

Tack så mycket, statsrådet, för redogörelsen!

Jag är glad över att höra att det blev en något justerad linje jämfört med den ursprungliga. Detta ställer vi oss naturligtvis bakom.

Det blir en förstås otrolig balansgång. Å ena sidan är batterier en del av vår framtid för att få en hållbar värld. Å andra sidan kan batterier bli ett problem. Som statsrådet har poängterat och som jag också vill understryka är det alltså en balansgång att gå.

Vi är väldigt tidigt i processen, och det mandat som vi nu ger statsrådet är inte ett carte blanche att det får gå till hur som helst i framtiden. Vi vill säkerställa att statsrådet kommer tillbaka om det sker några förändringar i kommissionens arbete och förslag. Vi ger regeringen ett brett mandat i dag, vilket är bra. Det innebär däremot inte helt fria tyglar.

Jag har en fråga eller fundering om livscykel- och producentansvaret. Batterier används av privatpersoner, och därmed kan vi inte reglera användningen och heller inte kontrollera den. I princip kan jag köpa ett batteri och sedan, när jag är färdig med det, använda det till att plantera blommor i. Därför blir skrivningen om livscykel- och producentansvaret något märklig. Har detta lyfts upp till diskussion, och hur har man i så fall hanterat det?

Anf. 28 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången inför förhandlingarna! Och tack, Tina Acketoft, för tipset om vad man ska plantera vårblommorna i framåt våren!

Vi ställer oss bakom ståndpunkten. Vi tycker att förhandlingarna och överläggningarna i MJU har gjort att det har blivit en bättre ståndpunkt. Mycket i den är bra.

Det som vi fortfarande har lite bekymmer med är att när EU ska ta fram nya regler brukar man inte alltid ha fokus på att det ska vara bra utformat så att det blir rimligt för företagare. Risken är att det blir en stor kostnadsökning för tillverkarna, vilket såklart kommer att falla ned på konsumenterna. Vi tycker att det är viktigt att ha med även detta perspektiv i arbetet. Hur utformar man regelverket så att det blir effektivt men inte kostnadsdrivande? Finns det några tankar om detta hos regeringen?

Anf. 29 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Tack för bra frågor och ståndpunkter!

När det gäller Jessica Rosencrantz tolkar jag det mest som medskick. Vi delar ambitionen att vi inte vill se en minskad elektrifiering eller att kraven ska stoppa den utveckling som nu är positiv, inte minst i Sverige, som är ledande inom EU när det gäller andelen elbilar och laddbara bilar som säljs. Där är det viktigt att poängtera – nu kommer jag även in på Tina Acketofts och delvis Annika Carlssons frågor – att det i den stora elektrifiering och utveckling av miljöteknik som vi ser framför oss kommer att bli ganska snävt att få tillgång till material.

Jag tänkte bara ge en siffra för att påminna om hur stora förändringar vi pratar om. Om vi ska nå de målsättningar som finns när det gäller till exempel batterier till elektriska fordon och energilagring skulle EU behöva få upp till 18 gånger mer litium och 5 gånger mer kobolt redan till 2030 än den nuvarande försörjningen till hela EU i dag. Om man lyfter blicken ännu längre fram, till 2050, skulle det krävas nästan 60 gånger mer litium och 15 gånger mer kobolt än vad som används i dag.

Vi vet att det inte bara är EU som har dessa ambitioner, utan även många andra delar av världen har liknande ambitioner. Om vi ska se till att råvaruförsörjningen inte blir en hämmande faktor för utvecklingen av nya batterier och även annan miljöelektronik och utrustning och att priserna inte går rakt upp mot skyarna är det såklart bra om vi kan använda resurserna igen och igen i ett cirkulärt kretslopp, det vill säga att vi får tillgång till dessa material även när den första generationen batterier har tjänat ut. Jag tror faktiskt att man kan se det tvärtom, att strategin kan vara ett sätt för oss att långsiktigt få en fortsatt elektrifiering och inte köra in i något slags resursbristvägg.

När det gäller Jessica Rosencrantz medskick om hållbar värdekedja och gruvdrift kan jag upplysa om att regeringen precis har avisat att vi kommer att tillsätta en utredning om hur man kan se till att vi får bättre tillgång till den här typen av mineral och möjliggöra utvinning även i Sverige. Samtidigt bör utredningen titta på hur det kan göras på ett sätt som är miljömässigt och socialt acceptabelt och som också gör att vi inte får ständigt omöjliga situationer när det gäller att få med lokalbefolkningen på den typen av aktiviteter. Det är ett arbete som regeringen är inne på och bedriver.

När det gäller Tina Acketofts synpunkt om carte blanche och vilket medskick regeringen har är vi i ett tidigt skede. Många medlemsstater ger fortfarande det som kallas för en granskningsreservation om förslaget och ger uttryck för preliminära ståndpunkter, och det gör också Sverige. Vi har förslaget ute på remiss och väntar remissvaren den 17 mars, och detta gör att vi behöver få mer underlag inför kommande förhandlingar. Vi planerar som sagt att återkomma till riksdagen med mer underlag när frågan blir klarare framöver.

När det gäller livscykelanalyser och producentansvar är det viktigt att poängtera att detta inte bara rör batterier som används av privatpersoner, utan även laddbara industribatterier omfattas. Det gör att det är en ganska bred och diversifierad marknad som vi pratar om. Där är det viktigt att vi ger möjlighet för marknaden att lösa dessa frågor på effektivast möjliga sätt, inte minst för att kostnaderna inte ska skjutas i höjden.

Däremot är det avgörande att ansvaret för de material man har satt ut på marknaden inte försvinner, utan någon måste ha det. Om det inte är den som producerar eller sätter ut produkterna på marknaden som har ansvaret

utan det har förts vidare till någon annan måste det vara tydligt att ansvaret har gått vidare och att det är en annan part som har ansvar för till exempel insamling och återvinning av materialet. Här är jag glad att den svenska producenten Northvolt, som håller på och bygger en fabrik, har klargjort att de har höga ambitioner när det gäller att återvinna och använda återvunnet material i sin produktion. Jag skulle säga att detta ligger i linje med svenska intressen.

Annika Qarlssons fråga eller synpunkt tror jag att jag svarade på. Som jag var tydlig med i min ståndpunkt är vi eniga om behovet av att det måste vara ett effektivt regelverk som inte leder till ökade kostnader, vare sig för producenter eller, i nästa led, för konsumenter. Där tror jag att det finns stora möjligheter att med en effektiv återvinning av material hålla nere kostnaderna snarare än att se dem stegas.

Anf. 30 ORDFÖRANDE:

Tack, miljö- och klimatministern, för förtydligandena och tillkommande information, som det var bra för nämnden att ta del av.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går över till dagordningspunkt 4 a–d, Övriga frågor. Är det något där som miljö- och klimatministern önskar kommentera?

Anf. 31 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Nej, jag kan bara kommentera att det är information som vi kommer att få på mötet. Jag är beredd att svara på eventuella frågor om det finns några.

Anf. 32 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Jag har bara en fråga om den tillkommande dagordningspunkten om uppdatering kring EU:s skogsstrategi. Kan statsrådet säga om han vet något mer om vad uppdateringen innehåller?

Anf. 33 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Jag funderar på punkt b, EU:s klimatlag. Nu är det bara en lägesuppdatering från ordförandeskapet, men jag vill skicka med att det är otroligt viktigt att Sverige tar täten när det gäller klimatlagen och ser till att den blir riktigt bra, så att det inte blir de som vill bromsa som får bestämma.

Anf. 34 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

När det gäller frågan om skogsstrategi har vi som sagt inte fått underlag utdelat från kommissionen. Vår ståndpunkt är dock den som vi har haft i skogsfrågor även tidigare i samband med EU-ärenden, och det är att vi behöver ha en balanserad strategi från EU där hänsyn tas både till hållbart brukande av skog och till bevarande av värdefulla skogsmiljöer. Detta är i linje med den svenska lagstiftningen, och det är den linje som vi har haft tidigare och som vi fortsätter att ha. Jag har inte mer information där om det pågående arbetet med EU:s strategi.

Jag tackar för medskicket från Vänsterpartiet. Det är en ambition som vi delar.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar informationen.

Vi tackar miljö- och klimatministern för närvaron vid dagens sammanträde och önskar lycka till vid kommande möte. Trevlig helg!

2020/21:30

12 mars

Anf. 36 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP):

Tack så mycket, detsamma!

§ 4 Ekonomiska och finansiella frågor
Finansminister Magdalena Andersson (deltar via Skype)
Återrapport från videomöte den 16 februari 2021
Information och samråd inför videomöte den 16 mars 2021

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Vi återupptar EU-nämndens sammanträde och hälsar finansminister Magdalena Andersson välkommen. Jag ser på skärmen att finansministern är närvarande – och att hon har den trevliga bakgrundsbild som jag är synnerligen förtjust i. Välkommen till dagens sammanträde, finansministern!

Anf. 38 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Tack så mycket! Jag tänkte börja med en återrapportering från det informella videomöte vi hade den 16 februari.

Då diskuterades bland annat en rekommendation till Europaparlamentet om att bevilja kommissionen ansvarsfrihet gällande budgeten för 2019. Här meddelade jag, vilket vi diskuterade i nämnden, att vi avsåg att lägga ned vår röst. Vi skickade också ett skriftligt uttalande tillsammans med Nederländerna.

Vi hade också en diskussion om kommissionens initiativ för global återhämtning, där flera medlemsstater – bland annat Sverige – gav stöd till en koordinerad ansats från EU. Vi framhöll också hur viktiga de globala skuldåtgärdsinitiativen är och att det är viktigt att de nu implementeras på ett bra sätt.

Några länder var precis som Sverige öppna för en tilldelning av det vi kallar för särskilda dragningsrätter inom IMF, det vill säga Special Drawing Rights, medan en del andra länder efterfrågade ytterligare analys. Det är såklart viktigt att man analyserar detta ordentligt.

Jag framhöll också vikten av en global tillgång till vaccin för att säkerställa en global ekonomisk återhämtning, utöver att det självklart även räddar människors liv och hälsa.

Därutöver fick vi en presentation av kommissionens vinterprognos. Kommissionen informerade också om genomförandet av RRF samt om upplåningen inom SURE och återhämtningsmekanismen. Även rådsslutsatserna om rådets budgetriktlinjer för 2022 behandlades, och >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<redogjorde för en del problem som kopplas till FATCA-lagstiftningen, som rör informationsutbyte gällande finansiella konton i USA.

Slutligen kan jag tillägga att punkten om EU-förteckningen över icke-samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet ströks från dagordningen men sedan godkändes som A-punkt vid ett efterföljande rådsmöte. Inför det samrådet vi skriftligen med EU-nämnden.

I anslutning till nästa veckas möte kommer det att vara ett eurogruppsmöte i inkluderande format, och den enda punkten vi har på det mötet är förberedelse inför eurotoppmötet i slutet av mars. Ordföranden för eurotoppmötet har berättat att det kommer att behandla eurons internationella roll.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Tack för återrapporten, finansministern! Vi noterar detta.

Vi går in på dagordningspunkt 1, Aktuella lagstiftningsförslag om finansiella tjänster. Det är en informationspunkt.

2020/21:30
12 mars

Anf. 40 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Ja, det är en stående informationspunkt som det inte kommer att vara någon diskussion om.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar informationen och tackar för den.

Då går vi in på dagordningspunkt 2, Läget när det gäller genomförandet av lagstiftningen om finansiella tjänster. Även det är en informationspunkt.

Anf. 42 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Precis, det är också bara en informationspunkt där man kommer att berätta hur långt medlemsstaterna har kommit med att genomföra de här åtgärderna.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar informationen.

Därmed går vi in på dagordningspunkt 3, Slutsatser om EU:s strategi för massbetalningar. Det är också ett informationsärende i grunden, men här är det ett beslutsärende.

Anf. 44 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Här har kommissionen presenterat ett meddelande om en strategi för massbetalningar – det var i september förra året – och det är en del av paketet för digitalisering av finanssektorn. Det formella beslutet kommer att fattas som ett skriftligt förfarande i rådet eller som en A-punkt på kommande rådsmöte.

Regeringen har tidigare i veckan varit i finansutskottet för att överlägga ståndpunkten om själva strategin och även informera om rådsslutsatserna. I strategin målar kommissionen upp några centrala utgångspunkter för arbetet under de kommande åren. Det ska enligt kommissionen syfta till att hushåll och företag i EU ska ha tillgång till ett både brett och varierat utbud av betalningslösningar. Lösningarna ska stödjas av en både konkurrenskraftig och innovativ betalningsmarknad och baseras på säkra, effektiva och tillgängliga infrastrukturer för marknaden.

Därutöver ska man bidra till att skapa förutsättningar för konkurrenskraftiga och egenutvecklade betalningslösningar som är tillämpliga inom hela EU. Detta ska bidra till att stärka EU:s ekonomiska och finansiella suveränitet. Strategin syftar också till att förbättra gränsöverskridande betalningar med jurisdiktioner utanför EU, inklusive remitteringar.

I slutsatserna välkomnar rådet kommissionens strategi och konstaterar att framväxten av nya betalningslösningar medför utmaningar i EU. Rådet betonar vikten av att framtida arbete värnar ett starkt konsumentskydd. Man ger också stöd till eurosysteemets arbete med att utveckla en digital euro, samtidigt som det konstateras att arbetet ska ske med full transparens

mot icke-euroländer. Rådet uppmanar också kommissionen att regelbundet utvärdera och uppdatera den här strategin.

Regeringen menar att slutsatserna är väl avvägda och speglar de svenska ståndpunkterna. Det gäller bland annat vikten av att slutsatserna beaktar att betalningsmarknaden skiljer sig åt inom EU och att länder har kommit olika långt i den digitala utvecklingen. Regeringen har också verkat för att slutsatsen ska betona vikten av ett starkt konsumentskydd och beakta att EU är en marknad med flera olika valutor.

Mot den bakgrunden kan regeringen ställa sig bakom de aktuella slutsatserna på mötet och även i den formella beslutsproceduren.

Anf. 45 JAN ERICSON (M):

Tack så mycket för detta! Jag har inga invändningar i sak mot regeringens ståndpunkt. Jag tycker att det är väldigt bra att vi markerar att Sverige har kommit längre och att man inte ska äventyra bra betalningslösningar i Sverige genom att EU sätter igång det här arbetet. Ståndpunkten är alltså alldeles utmärkt.

Jag skulle dock vilja skicka med finansministern ett litet påpekande. I tisdags fick vi alltså besök i finansutskottet för information, och då kom den här punkten upp. Den hade då inte varit inte föremål för överläggning, och därför fick man komma tillbaka – vi begärde från Moderaternas sida, och även från andra partier, att det även skulle hållas en överläggning om detta. Jag tycker att det är viktigt att hålla på ordningen att alla frågor ska överläggas, så att de inte bara dyker upp som informationspunkter i utskottet. Det var säkert ett misstag eller någonting sådant i den här frågan, men jag tycker att vi ska försöka hålla på den ordningen. Annars blir det nämligen svårt att ha koll på ärendena.

Anf. 46 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Jag tar naturligtvis till mig Jan Ericsons synpunkt. Det är såklart viktigt för regeringen att det finns goda möjligheter för riksdagsledamöterna att få information om EU-ärendena, för det är viktigt för oss i regeringen att vi har en god förankring i Sveriges riksdag. Det är också en väldig styrka och trygghet för mig när jag sitter i dessa möten att veta att det finns en stabil förankring i riksdagen, vilket skiljer oss i Sverige från många andra länder. Jag tycker att det är en bra ordning.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Tack, finansministern, för att du gav uttryck för det faktum att riksdagen och regeringen ska samverka i de olika EU-frågorna! Det är en mycket viktig del av hela den positionering som regeringen bär med sig, och vi har faktiskt en ganska unik roll här i Sveriges riksdag i förhållande till många andra EU-medlemsländer.

Med detta konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går in på dagordningspunkt 4, Utmaningar på skatteområdet som härrör från digitaliseringen av ekonomin. Det är en lägesrapport och en diskussionspunkt.

Anf. 48 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Precis! Ordförandeskapet kommer att ge en lägesbeskrivning, och sedan får vi möjlighet att ge vår syn på läget och på det fortsatta arbetet.

Som ett steg i arbetet publicerade OECD rapporter via sitt Inclusive Framework, där Sverige också sitter med. Det var två rapporter i oktober, vilket jag har berättat om tidigare. De har varit ute på konsultation och har – föga förvånande, får man säga – väckt ett väldigt stort intresse. Målsättningen är att nå en överenskommelse vid halvårsskiftet 2021. I de rådsslutsatser om rättvis och effektiv beskattning som antogs i anslutning till Ekofinmötet i december välkomnades dessa två rapporter, och man gav stöd till fortsatt arbete. Medlemsstaterna förklarade sig också villiga att undersöka möjligheten att så snart som möjligt och med lämpliga medel genomföra Inclusive Framework i arbetet.

Vid sidan av detta arbete finns ett kommande förslag från kommissionen om en digital avgift som ett nytt eget medel inom EU. Kommissionen ska nu presentera ett sådant förslag under det första halvåret i år, och målsättningen är att detta ska vara infört senast den 1 januari 2023. I januari publicerade kommissionen en färdplan för det kommande förslaget, och där konstateras att man såklart kommer att beakta den internationella utvecklingen och det arbete som pågår inom OECD för att inte riskera att underminera detta arbete och öka de befintliga spänningar som finns i den internationella handeln.

Från regeringens sida tycker vi att det är viktigt att lyfta fram att Sverige stöder det OECD-ledda arbetet med att ta fram en global, konsensusbaserad lösning för att hantera digitaliseringens utmaningar när det gäller beskattning. Det är en fråga om globala utmaningar, och därför ser vi att det bör lösas på global nivå. Vi tycker att det är viktigt att det ges tillräckligt med tid för detta globala arbete; om EU går före med åtgärder finns det en risk att tredjeländer uppfattar det som att de internationella diskussionerna inte respekteras. Det skulle kunna försvåra möjligheterna att nå en internationell överenskommelse, och då betyder ”internationell” alltså bortom EU.

Anf. 49 HELENA BOUVENG (M):

Herr ordförande! Tack för föredragningen, finansministern! Jag tycker att vi har ett bra samarbete i utskottet vad gäller dessa frågor, och jag har egentligen inga invändningar mot ståndpunkten. Jag tror att vi är väldigt överens där, och jag stöder också att vi inväntar OECD.

Däremot kan jag bli lite mörkrädd när jag är i OECD-sammanhang hör vissa nedlåtande åsikter om svenskarnas ståndpunkt att det är otroligt viktigt att forskning, innovation och utveckling även får dras av, så att säga – så att det inte bara blir vinster på en omsättning, eller vad han nu påstår emellanåt. Jag har dock en fråga om färdplanen. Vi var ju tvungna att ställa oss bakom detta i återhämtningspaketet, och mig veterligen är vi inte bundna av det på något sätt. Det går väldigt mycket stick i stäv med den svenska ståndpunkten beträffande egna medel.

Min fråga till finansministern är vilka allierade vi har i den här frågan. Hur bedömer regeringen läget gällande att stoppa tanken att EU får sina egna medel i den här delen?

Sedan vill jag även återigen fråga finansministern – jag tror att jag frågade det senast – hur finansministern upplever USA:s forskjutning, i

alla fall vad jag kan se, gällande att gå i land med att vara tillsammans med OECD.

Anf. 50 TINA ACKETOFT (L):

Jag begärde ordet, men jag avstår faktiskt från att ställa frågan. Jag inser nämligen inte kan besvara den eftersom det är förhandlingar som pågår. Jag avvaktar därför tills vidare.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Tack för det, Tina Acketoft! Jag tycker att det var föredömligt, eftersom det sparar lite tid i ena riktningen.

Anf. 52 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vad har vi då för andra allierade som delar vår syn? Jag vet att >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<brukar vara ett land som ligger nära oss i de här frågorna. Även >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<kan ligga nära oss. Kan någon av tjänstemännen komplettera med senaste uppdateringen om läget? Hur har det låtit när detta har diskuterats på andra nivåer än min?

Anf. 53 Finansrådet LINDA HAGGREN:

Vi är några stycken som har samma åsikter. Helena talade väl om digital levy, och där har vi inget förslag än. Det ska komma under första halvåret, så vi får ju se hur det blir när det kommer. Jag tror att det är för tidigt att säga vilka allierade vi kommer att ha i det förslaget.

På OECD-nivå är det väldigt många fler länder. Där är det 135 länder totalt, så där finns det olika allierade i olika frågor. I vissa frågor är alla OECD-länderna ganska eniga, men man har kanske olika åsikter gentemot andra delar av världen. I vissa frågor är vi mer EU-gemensamma och i andra delar har vi olika allierade i olika specifika frågor. Det är alltså svårt att säga exakt.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 54 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Tack för kommentarerna och synpunkterna! Jag måste också understryka att jag har stora förhoppningar >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Näväl, jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi in på dagordningspunkt 5, Den ekonomiska återhämtningen i Europa. Den är uppdelad på tre punkter, 5 a, 5 b och 5 c, och vi kommer att behandla dem separat eftersom samtliga är diskussionspunkter.

Vi inleder med 5 a, Det ekonomiska läget.

Anf. 56 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Här har ordförandeskapet bjudit in den europeiska bankmyndigheten för att ge sin syn på det ekonomiska och finansiella läget. Därutöver ska ECB presentera sin senaste makroekonomiska prognos.

Vi har regelbundna diskussioner om det ekonomiska läget. Vid det senaste mötet redogjorde också kommissionen för sin vinterprognos, där man ju bedömer lite svagare tillväxtutsikter på kort sikt men däremot en rejäl rekyl tillbaka, framför allt under tredje kvartalet.

Regeringen tycker att det är bra att vi kan ha de här diskussionerna om det ekonomiska läget och kommer såklart att understryka vikten av väl avvägda ekonomisk-politiska åtgärder för att hantera pandemin och stödja återhämtningen och också säkerställa hållbarhet i statsfinanserna på lång sikt.

Anf. 57 ANNIKA QARLSSON (C):

Min fråga gäller demokratiåset. Det kanske egentligen hör till punkt 5 c? Jag ställer frågan, så får vi se var svaret kommer någonstans.

Det som jag har frågor om gäller hur långt arbetet med demokratiåset har kommit. Det har ju varit en viktig del för Sverige och för Centerpartiet. När vi gjorde den stora satsningen skulle det vara kopplat till krav på demokrati i de länder som tar del av insatserna. Jag skulle vilja höra hur nuläget ser ut: Pågår det något arbete som snart kommer att resultera i skarpare krav på medlemsstaterna? Det är min fråga, så får vi se var svaret kommer.

Anf. 58 JAN ERICSON (M):

Precis som Annika Carlsson är jag lite osäker på var min fråga ska in någonstans, men det är ju en diskussionspunkt.

Vi ser ganska tråkiga tendenser när det gäller protektionism mellan länder inom EU och mellan EU och världen utanför unionen. Det gäller inte bara vaccinflådan, utan vi har sett lite sådana tendenser i olika sammanhang under pandemin.

Om man nu vill att EU ska återhämta sig ekonomiskt, om man vill att resten av världen ska göra det och om man vill värna om frihandel och utbyte mellan EU och omvärlden är det väldigt viktigt att medlemsstaternas finansministrar verkligen markerar att detta är en viktig fråga och att man gör allt för att motverka den protektionism som smyger sig fram.

Är detta något som diskuteras mycket när finansministrarna träffas, och har finansministern för avsikt att lyfta upp den här frågan i det sammanhanget?

Anf. 59 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Annika Carlssons fråga härrör sig till punkt 5 c. Vi kan vänta med svaret på den frågan till dess.

Till Jan Ericson vill jag säga att vi ser ökade protektionistiska tendenser på många håll i världen. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<det klart att spelplanen ändras på ett sätt som är väldigt bra för Sverige och de svenska utgångspunkterna. Samtidigt finns dock protektionistiska tendenser också hos en del medlemsstater i EU, där vi från svensk sida kontinuerligt – att säga att vi för en kamp är kanske att ta

i – håller frihandelsfanan högt i diskussioner och initiativ som skulle kunna leda till ökad protektionism. Det handlar till exempel om gränsjusteringsmekanismen för koldioxid men också annat.

När vi talar om europeisk autonomi och ökad egenproduktion i Europa är det självklart viktigt att ta till vara Europas legitima intressen, men vi ska inte gå en protektionistisk väg. Här har vi också bland finansministrarna det särskilda samarbetet mellan Hansaländerna. En av de saker som förenar oss Hansaländer är just att vi står upp för frihandel och tycker att det är viktigt. Vi har också väldigt bra samarbetspartner när det gäller att lyfta upp dessa frågor.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Vi är glada över att vi håller frihandelsfanan högt.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning under dagordningspunkt 5 a.

Då är vi på dagordningspunkt 5 b, Ett år efter utbrottet av covid-19: finanspolitiska insatser. Det är också en diskussionspunkt.

Anf. 61 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Här väntas vi diskutera det meddelande som presenterades den 3 mars och som syftar till att tillhandahålla bredare riktlinjer för en finanspolitisk samordning inom EU de kommande åren. I meddelandet konstaterar kommissionen att medlemsstaterna har vidtagit mycket omfattande finanspolitiska åtgärder under det gångna året och att det väntas dämpa nedgången i bnp.

Man konstaterar att undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten har gett medlemsstaterna utrymme att hantera den ekonomiska krisen. Undantagsklausulen aktiverades ju i mars för ett år sedan.

Kommissionen föreslår att beslutet om när klausulen ska avaktiveras ska fattas efter en samlad bedömning av det ekonomiska läget i unionen, där nivån på EU:s bnp jämfört med 2019 års nivå ska vara det viktigaste kriteriet. Baserat på nuvarande prognoser bedömer kommissionen att detta skulle kunna ske från och med 2023.

Kommissionen ger också vägledning när det gäller finanspolitiken. Där betonas vikten av att finanspolitiken fortsätter att vara anpassningsbar och att stöd inte dras tillbaka för tidigt. Detta är en viktig lärdom från finanskrisen.

Samtidigt framhålls att finanspolitiska åtgärder behöver anpassas till utvecklingen i de enskilda medlemsstaterna och att en sund medelfristig finanspolitik gradvis behöver återställas, bland annat för att säkerställa långsiktig skuldållbarhet.

Generellt menar regeringen att finanspolitiken i EU bör bedrivas i överensstämmelse med tillväxt- och stabilitetspaktens mål. När denna exceptionella kris ebbar ut måste det gemensamma finanspolitiska regelverket tillämpas normalt igen. Därför välkomnar vi att kommissionen föreslagit en tydlig kvantitativ indikator för när undantagsklausulen ska avaktiveras. Det är viktigt att indikatorn är strikt kopplad till den nu aktuella krisen, så att man inte skapar prejudikat för framtiden.

I stort delar regeringen kommissionens syn när det gäller hur medlemsstaterna bör gå till väga när de normaliserar sin finanspolitik under de kommande åren. Med tanke på att medlemsstaterna befinner sig

i olika finanspolitiska situationer är det lämpligt att kommissionen inom ramen för lika behandling gör bedömningar och ger rekommendationer som är landsspecifika.

2020/21:30
12 mars

Anf. 62 HAMPUS HAGMAN (KD):

Herr ordförande! Tack, finansministern, för föredragningen!

Jag tänkte ställa en fråga just apropå avaktiveringen av undantagsklausulen. Jag tycker ju att det är bra att man har en tydlig indikator. För ett år sedan talade vi mycket om objektiva kriterier för hur länge EU:s undantagsåtgärder ska kunna gälla. Jag tycker att det förslag som har tagits fram här möter det behovet. Jag håller med regeringen om att det är en tydlig indikator. Det är alltså bra.

Sedan funderar jag på flexibiliteten om återhämtningen ser olika ut i olika medlemsstater. Jag tolkar det som att man skulle kunna tänka sig att låta vissa medlemsstater vara undantagna från reglerna under längre tid om det finns skäl för det. Här säger regeringen att en eventuell tillämpning av flexibilitetsarrangemang bör motiveras tydligt. Det är bra, men jag funderar på om det finns möjlighet att gå ännu längre där. Skulle man utifrån den diskussion som vi hade om behovet av objektiva kriterier när det gällde undantagsåtgärderna kunna ha objektiva kriterier för när man kan göra undantag för enskilda stater, till exempel om bnp inte har återgått till den fastställda nivån? Poängen är förstås inte vilken indikator man väljer utan att det ska finnas tydliga, objektiva kriterier som är förutsägbara och gäller alla. Jag skulle vilja höra hur regeringen ser på den frågan.

Jag noterade också Annika Qarlssons fråga. Jag tycker att det är bra att den ställdes. Jag hade tänkt ställa ungefär samma fråga under c-punkten. Jag noterade också att det var en debatt i Europaparlamentet i går där ledamöter från olika partigrupper tyckte att kommissionen var långsam med att ta fram regelverk för rättsstatsmekanismen. Jag vill gärna höra hur regeringen ser på den frågan och önskar att regeringen driver på kommissionen, så att det här regelverket kommer på plats så snabbt som möjligt och blir skarpt.

Anf. 63 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Jag har också en fråga rörande avaktiveringen av undantagsklausulen, och den gäller var de andra medlemsländerna står och om de delar regeringens ståndpunkt.

Anf. 64 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Herr ordförande! Jag tackar finansministern för detta.

Jag funderar också lite grann över undantagsklausulen. Genom att den finns har den gett många medlemsstater en möjlighet att arbeta mer aktivt med sin egen finanspolitik utan att vara styrda på EU-nivå, vilket Vänsterpartiet tycker är positivt. Vi skulle gärna se att man inte automatiskt återgår till det finanspolitiska ramverket utan att man nu i EU tar chansen att diskutera vad det finanspolitiska ramverket är och vad det ska innehålla. Detta är ett medskick som jag vill göra till finansministern denna gång. Jag förmodar att denna fråga kommer att återkomma. Då kommer vi eventuellt att framföra en avvikande ståndpunkt.

Anf. 65 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Att det finns ett objektiva kriterium för hela EU tror jag innebär att det är lättare. Att ha objektiva kriterier för hur man ska bedöma individuella länder tror jag på riktigt är lite svårare. För ett land som har en något lägre statsskuld är det klart att det kan finnas en större flexibilitet att till exempel kunna ha finanspolitiska stimulanser längre än för ett land som har en lite högre statsskuld där det kanske finns anledning att föra en lite stramare politik för att säkerställa långsiktig skuldhållbarhet. Frågan är hur man skulle ha objektiva kriterier inom ramen för en sådan flexibilitet. Det är inte helt uppenbart för mig. Men min statssekreterare Max Elger kanske kan ge någon ytterligare reflektion på denna fråga.

Rättsstatens principer tar jag upp under nästa punkt.

När det gäller frågan om regelverket som helhet – stabilitets- och tillväxtpakten – och hur det långsiktigt ska utformas var någonting som vi diskuterade mellan finansministrarna redan före denna kris. Sanningen är att det är något av ett lapptäcke som reglerna nu ser ut med olika möjligheter till undantag och flexibilitet. Där finns såklart en önskan från länder som har svaga statsfinanser att ha ytterligare ökad flexibilitet. Det tycks >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Från ett svenskt perspektiv är det kanske lite svårt att förstå.

Jag tycker att det viktigaste är att vi behåller de regler som vi sätter upp. Jag tycker att vi lägger för lite tid på att försöka följa reglerna och för mycket tid på att diskutera om vi ska förändra reglerna. I grunden tycker vi att regelverket är tämligen väl utformat. Om man till exempel har en gemensam valuta finns det goda skäl att se till att ha en inte alltför stor statsskuld. Om man har nationella chocker är det viktigt att kunna parera dem med en nationell finanspolitik när man inte kan parera dem med en nationell penningpolitik. I grunden är reglerna i stabilitets- och tillväxtpakten väl utformade.

Med detta sagt kommer det naturligtvis att komma sådana diskussioner. Det går inte att bortse från att många länder är väldigt långt ifrån 60-procentsmålet. Men utgångspunkten i dessa diskussioner kan inte vara att länder med svaga statsfinanser och hög statsskuld ska ha ännu svagare statsfinanser och skapa sig ännu högre statsskulder. Det måste gå i andra riktningen.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Önskar statssekreterare Max Elger kommentera detta?

Anf. 67 Departementsrådet ANNA WIDENFALK:

Jag svarar i stället för Max Elger.

Jag tycker att det som finansministern säger är helt korrekt. Olika länder har olika förutsättningar, och det kommer troligtvis att vara svårt att enas om kvantitativa mål som ska gälla för varje enskild medlemsstat.

Den flexibilitet som kommissionen i första hand hänvisar till är redan befintliga flexibilitetsinstrument inom pakten, det vill säga investeringsklausulen och flexibilitet vad gäller genomförande av strukturreformer. De finns så att säga redan. Men det är viktigt att kommissionen i de fall man senare kommer att använda dessa instrument tydligt och transparent visar och redovisar för medlemsstaterna på vilka grunder man fattar besluten om flexibilitet.

Däremot kommer avaktiveringen av undantagsklausulen att ske för samtliga medlemsstater samtidigt. Det är den information som vi har fått.

2020/21:30
12 mars

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5 c, Genomförande av faciliteten för återhämtning och resiliens. Detta är diskussionspunkt.

Anf. 69 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Här ska vi, liksom vid de två senaste mötena, diskutera genomförandet av denna facilitet. Detta kommer att komma upp på varje möte under våren. Diskussionen väntas åter beröra arbetet med att utföra de nationella återhämtnings- och resiliensplanerna. Dessa ska medlemsstaterna lämna till kommissionen för att erhålla detta stöd. Ett eller två länder har fått berätta om sitt arbete med denna plan.

Beträffande kraven vad gäller att upprätthålla rättsstatens principer kommer samma villkor att gälla för denna fond som de villkor som antogs i samband med den fleråriga budgeten – MFF. Där finns en villkorsförordning som är antagen. Nu handlar det om hur tillämpningen av denna förordning kommer att se ut. Här har medlemsstaterna ännu inte presenterat sina återhämtningsplaner.

Om jag har förstått det rätt är det hur tillämpningen kommer att bli som vi ser, medan förordningen om vilka villkor som ska gälla är antagen.

Om det är någon tjänsteman som vill komplettera detta finns det möjlighet att göra det.

Anf. 70 Departementsrådet ANNA WIDENFALK:

Jag ska inte komplettera utan bekräfta att det som finansministern säger är korrekt.

Anf. 71 TINA ACKETOFT (L):

Jag var också inne på rättsstatsprincipen. Men jag fick ganska snabbt svar på det jag undrade över.

Som med alla de här är det naturligtvis implementeringen som är viktig. Om vi tittar på de olika frågor som vi lyfter fram – sunda offentliga finanser och jämställdhet – vet vi att de länder som redan innan hade tämligen skrala finanser också var de länder där jämställdheten mest lyser med sin frånvaro.

Vi vet att om man får ett fulltaligt deltagande på arbetsmarknaden av kvinnor är det faktiskt den bästa insatsen för att lyfta ett land rent ekonomiskt.

Hur arbetar man rent konkret med dessa frågor? Det gäller oss alla, och vi har arbete att göra här hemma också för den delen. Men jag tror att finansministern förstår vad jag menar.

Anf. 72 JAN ERICSON (M):

När det gäller hur de olika medlemsstaterna tar fram sina planer och sedan får dessa pengar efter beslut i rådet undrar jag om dessa beslut om varje enskilt medlemsland på något sätt kommer att förankras i EU-nämnden, och i så fall hur det skulle gå till. Det är ändå ganska intressant

för oss att ta del av hur de olika länderna lever upp till dessa regler och hur den svenska regeringen ser på varje land när det blir dags att rösta om detta.

Min andra fråga gäller om Sverige har underhandskontakter med kommissionen och med tjänstemännen för att se att vi ligger rätt i vårt arbete med vår plan, så att vi vet att vi också kommer åt dessa pengar och har goda chanser att få ett positivt beslut när vi ska få vår del av kakan.

Anf. 73 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag tackar finansministern för informationen och föredragningen.

Jag funderar på den svenska återhämtningsplanen. Vi har några gånger fått information om att man kommer att söka från den utifrån de extra ändringsbudgetarna, det som har tagits fram i vår- och höständringsbudgetarna och budgetpropositionen för 2021.

Jag har vid ett flertal tillfällen frågat hur den svenska återhämtningsplanen kommer att se ut när det gäller de krav som ställs på miljö och klimat samt digitaliseringar. Jag har än så länge inte fått något svar på hur regeringen arbetar med den delen och när vi kommer att få se dessa planer.

Anf. 74 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Jag ska börja med frågan om hur vi konkret arbetar med jämställdhet. Ländernas planer diskuteras i bland annat den finansiella och ekonomiska kommittén. Där finns möjlighet till diskussion om de olika ländernas planer. Där finns alltså en möjlighet att ställa frågor bland annat om hur man säkerställer ett stort arbetskraftsutbud i länderna som en del av dessa planer, vilket ofta betyder möjlighet också för kvinnor att delta i arbetslivet. Där finns det konkreta möjligheter att lyfta fram och jobba med dessa frågor.

När det gäller den svenska återhämtningsplanen har vi kontinuerliga kontakter med kommissionen om den. Jag har själv också haft ett möte med kommissionär Gentiloni om den svenska återhämtningsplanen. Syftet är såklart att se till att vi ska kunna ta del av de pengar som ligger i det svenska kuvertet. Det är alltså ett kontinuerligt arbete.

Vi hade många förslag om digitalisering och grön omställning i den budget för 2021 som vi lade fram i riksdagen. När vi lade fram budgeten visste vi att denna fond var på väg att sättas upp, och vi hade kommit ganska långt i dessa diskussioner. Det gjorde att vi kunde satsa på dessa områden på ett sådant sätt att många av dessa satsningar också kommer att kunna vara en del av planen. Där hade vi omfattande satsningar på nya gröna investeringar för att höja de privata investeringarna och på att jobba med digitalisering både i det offentliga och i det privata. Vi jobbar för att det ska kunna vara med i vår plan.

När det gäller den exakta beslutsprocessen och hur och när förankring sker i EU-nämnden vill jag be någon av de närvarande tjänstepersonerna, som har jobbat mer med detta, att berätta om hur långt vi har kommit i den processen.

Anf. 75 Departementsrådet ANNA WIDENFALK:

Besluten när det gäller återhämtningsplanerna kommer att ske i rådet. Därmed kommer EU-nämnden att vara med inför varje beslut om en återhämtningsplan i takt med att de kommer upp för beslut i rådet.

När det gäller utbetalningar är det kommissionen som fattar dessa beslut efter att ha hört den ekonomiska och finansiella kommittén. Utbetalningar är inte uppe för rådsbeslut, och därmed tas de inte heller upp i EU-nämnden.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går in på dagordningspunkt 6, Internationella möten och 6 a, Uppföljning av G20-mötet med finansministrar och centralbankschefer den 26 februari 2021. Det är en informationspunkt. Det finns också en punkt 6 b. Men vi börjar med 6 a. Önskar finansministern kommentera?

Anf. 77 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Det var en förmån för mig att få delta i mötet. Jag kunde vara med i egenskap av ordförande i IMFC.

Vid mötet lades stort fokus på det ekonomiska läget och åtgärder för att säkerställa en bra återhämtning. Många finansministrar lyfte upp både att den ska vara grön och att den ska vara inkluderande. Många lyfte också upp behovet av att inte dra tillbaka finanspolitiska stimulanser för tidigt.

Flera, inklusive jag själv, tog också upp vikten av att alla länder och hela jordens befolkning får god tillgång till vaccin men också att rika länder ska fortsätta att stötta låginkomstländer att ta sig igenom krisen. Vi ser en oroväckande utveckling efter att i flera decennier ha haft en fantastisk utveckling av fattigdomsbekämpning och minskad andel av världen som lever i akut fattigdom. Men i och med den här krisen har antalet personer som lever i stor fattigdom ökat på ett mycket oroväckande sätt.

G20-länderna underströk också att vi behöver en överenskommelse om internationell företagsbeskattning och att denna bör nås före det här årets sommar.

Man välkomnade också ordförandeskapets arbetsprogram på finansmarknadsområdet.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Tack för informationen!

Vi går vidare till dagordningspunkt 6 b, Förberedelser inför G20-mötet med finansministrar och centralbankschefer om IMF:s vårmöten den 7–10 april 2021. Önskar finansministern kommentera?

Anf. 79 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Som vanligt kommer de EU-gemensamma positionerna att tas fram i form av ett G20-mandat. Inför de här vårmötena tar EU fram ett gemensamt uttalande. Ett förberedande arbete sker i den ekonomiska och finansiella kommittén. Sedan godkänns det av rådet. Eftersom vi, vilket inte är helt ovanligt, inte har något inplanerat rådsmöte mellan

2020/21:30
12 mars

---

positionerna och själva mötena kommer de formella besluten att fattas genom ett skriftligt förfarande i rådet.

Vi kommer att återkomma till riksdagen inför det beslutet.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för och noterar informationen.

Vi har kommit fram till dagordningspunkt 7, Övriga frågor. På dagordningen finns inga övriga frågor presenterade. Jag tackar därför finansministern för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde. Jag önskar finansministern lycka till på kommande möte och trevlig helg!

Anf. 81 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Tack detsamma! Nu njuter vi av snön.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Det låter som en bra idé. Vi sitter kvar här i vår bunker i Skandiasalen.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Välkommen till dagens EU-nämndssammanträde, kultur- och demokratiminister Amanda Lind!

Vi inleder med åtterrappport från videomöte den 3 december. Finns det något som kultur- och demokratiministern önskar kommentera?

Anf. 84 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr ordförande! Jag deltog inte själv vid det senaste mötet. Men jag kan kort informera EU-nämnden om att det tyska ordförandeskapet gjorde en första presentation av den rådsrekommendation för romsk jämlikhet, inkludering och delaktighet som vi snart kommer att samråda om. Den utgår från det nya ramverket som består av tre horisontella områden: jämlikhet, inkludering och delaktighet. Den omfattar också fyra tematiska områden: utbildning, arbete, hälsa och boende.

Sedan det mötet ägde rum har förhandlingar om rådsrekommendationen skett i rådsarbetsgruppen för sociala frågor.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Tack för åtterrapporten! Vi noterar den.

Vi går in på dagordningspunkt 5, Övriga frågor och 5 a, Rådsrekommendation om romers jämlikhet, inkludering och delaktighet. Det är ett beslutsärende.

Anf. 86 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr ordförande! Den rådsrekommendation som det nu ska beslutas om följer alltså på det nya strategiska ramverket på EU-nivå om romsk inkludering. Det har tagits fram med det romska civilsamhället och har tydligt fokus på antiziganism och tvärgående perspektiv, som jag nämnde, såsom jämställdhet.

Regeringen välkomnar rådsrekommendationen och ser att det nya ramverket stämmer överens med den svenska strategin för romsk inkludering. Rådsrekommendationen är omfattande och mycket detaljerad. Då Sverige redan har en löpande strategi för romsk inkludering har fokus i förhandlingarna lagts på att säkerställa att rekommendationen är förenlig med de svenska förhållandena.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att Sverige ställer sig bakom rådsrekommendationen.

Anf. 87 HAMPUS HAGMAN (KD):

Ordförande! Tack, ministern, för föredragningen!

Rådsrekommendationen innehåller flera bra skrivningar om icke-diskriminering, lika rättigheter, sociala rättigheter, arbetet mot antiziganism och så vidare.

Jag vill egentligen bara fråga ministern hur Sverige driver på andra medlemsstater när det gäller att ta ansvar för sina medborgare. Det finns tyvärr medlemsländer där diskriminering av romer är omfattande. Det behöver Sverige verkligen arbeta för att motverka.

Vad jag förstår är detta en skriftlig procedur. Därför går det kanske inte att lyfta upp det kravet gentemot andra medlemsstater på mötet. Men när frågan är uppe vill jag ändå i det här sammanhanget ställa frågan till ministern.

Anf. 88 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Jag tackar för frågan.

Jag ser rådsrekommendationen som en viktig pusselbit. Den stämmer väldigt väl överens med vårt arbete i Sverige för romsk inkludering, som vi har jobbat med ganska länge.

Situationen för romer runt om i Europa är utsatt. Det gäller både utsatta romska EU-migranter och situationen i medlemsländerna. Där är ansvarstagandet oerhört centralt.

Jag deltog själv i ett toppmöte om de här frågorna på EU-nivå. Jag gör vad jag kan i de sammanhang jag befinner mig i för att lyfta upp frågorna om romsk inkludering och icke-diskriminering. Jag vet att andra ministrar naturligtvis också jobbar inom sina ansvarsområden med frågan när det gäller ansvarstagandet och att jobba mot diskriminering av romer i hela Europa.

Jag tror också att Sverige har potential för att bidra ännu mer genom att vara ett gott föredöme i de här frågorna.

Anf. 89 ORDFÖRANDE:

Tack, kultur- och demokratiministern, för förtydligandena och kommentarerna!

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Därmed tackar vi kultur- och demokratiministern för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde. Vi önskar lycka till vid kommande videomöte och trevlig helg.

Anf. 90 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Tack detsamma! Trevlig helg till er alla!

Arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (deltar via Skype)

Återrapport från videomöte den 2 december 2021

Återrapport från videomöte den 3 december 2020

Återrapport från informellt ministermöte den 22 februari 2021

Information och samråd inför videomöte (sysselsättning och socialpolitik) den 15 mars 2021

Information och samråd inför videomöte (hälsa) den 16 mars 2021

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar välkommen till dagens EU-nämndssammanträde, arbetsmarknadsminister Eva Nordmark, som under dagens sammanträde föredrar inte bara sina egna ärenden utan även Lena Hallengrens ärenden.

Vi inleder som sig bör med återrapport från videomöte den 2 december och återrapport från informellt ministermöte den 22 februari 2021. Önskar arbetsmarknadsministern kommentera?

Anf. 92 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Herr ordförande! Ni har fått skriftliga rapporter från de informella videomötena. Om det finns några frågor svarar jag gärna på dem.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar informationen.

Vi är extra glada för att se den svenska flaggan och EU-flaggan bakom arbetsmarknadsministern i dag. Det bådär gott för resten av föredragningarna.

Anf. 94 JOHAN HULTBERG (M):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för att du medverkar här i dag!

Jag har en fråga om återrapporten från den 2 december. Vid det mötet var en viktig fråga uppe för diskussion, nämligen arbetet med EU:s läkemedelsstrategi. I samrådet i nämnden lyfte jag från Moderaternas sida fram vikten av att Sverige tidigt i processen skulle lyfta upp industriperspektivet, att vi måste säkra fortsatt goda förutsättningar och villkor för den forskande och utvecklande läkemedelsindustrin i Europa. Jag kan i återrapporten inte se om Sverige ens tog till orda i diskussionen.

Jag har egentligen två frågor till statsrådet: Sa Sverige något i diskussionen om EU:s läkemedelsstrategi? Och lyfte Sverige i så fall fram vikten av goda villkor och förutsättningar för den forskande läkemedelsindustrin?

Anf. 95 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Herr ordförande! Tack, Johan Hultberg, för frågan!

Jag gör säkrast i att lämna över till Socialdepartementet, som får svara på din fråga.

Anf. 96 Departementssekreterare SOFIA WENNERSTRAND:

Tack för frågan!

I den återrapport som har skickats ut framgick inte exakt vad Sverige lyfte fram. Just industriperspektivet fanns absolut med i våra underlag.

Men om det de facto lyftes fram på mötet måste jag tyvärr få återkomma om och dubbelkolla innan jag säger något med säkerhet. Men det fanns med i regeringens ståndpunkt från samrådet med nämnden.

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Eftersom det här är en återrapport noterar vi informationen. Vi inväntar besked från Socialdepartementet om huruvida detta sas eller inte sas.

Vi går vidare till dagordningspunkt 1, Sysselsättnings- och socialpolitiska aspekter i den europeiska planeringsterminen i ljuset av återhämtningsplanerna. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 98 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Ordförande! Det aktuella informella videomötet för EU:s arbetsmarknads-, social- och jämställdhetsministrar hålls den 15 mars, på måndag, i stället för det tidigare aviserade sedvanliga rådmötet.

Den första dagordningspunkten utgör en diskussionspunkt om sysselsättnings- och socialpolitiska aspekter i den europeiska planeringsterminen i ljuset av återhämtningsplanerna. Vid mötet på måndag väntas en riktlinjediskussion om den europeiska planeringsterminen 2021. Diskussionen förväntas spegla att terminsprocessen i år är anpassad till EU:s facilitet för återhämtning och resiliens, bland annat genom att de nationella återhämtningsplanerna är integrerade i processen.

I diskussionen avser jag att understryka vikten av den europeiska planeringsterminen som instrument för samordning mellan medlemsstaterna inom det sysselsättnings- och socialpolitiska området och för uppföljning av den sociala pelaren. I ljuset av att terminsprocessen har anpassats till återhämtningsinstrumentet avser jag vidare att betona vikten av att bibehålla horisontella diskussioner i alla berörda rådsinformationer och understryka vikten av att så snart som möjligt återgå till en normal terminsprocess. Terminen bör även fortsättningsvis fokusera på kärnfrågor som rör att säkerställa sunda offentliga finanser, förebygga och korrigera makroekonomiska obalanser samt främja hållbar ekonomisk tillväxt, väl fungerande arbetsmarknader och social inkludering.

Anf. 99 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag uppfattade att arbetsmarknadsministern uttryckte regeringens ståndpunkt, så jag tänkte anmäla en avvikande ståndpunkt, om det går bra.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Ja, det här är ju en diskussionspunkt, så det går bra att anmäla en avvikande ståndpunkt.

Anf. 101 LUDVIG ASPLING (SD):

Herr ordförande! Vi är som känt motståndare till både återhämtningsplanen och den sociala pelaren, som är grunden för mycket av det som dokumentet innehåller. Därför tycker vi självklart inte att regeringen ska trycka på det här.

Jag ska också ställa en kort fråga. Planeringsterminen har ju funnits under en väldigt lång tid. Den har haft ungefär samma målsättningar sedan den infördes. Huvudsyftet är ekonomisk tillväxt. Den ekonomiska

tillväxten i framför allt eurozonen har inte varit så fantastisk de senaste tio åren. Vad är det då man avser att förändra gällande den här planeringsterminen för att uppnå bättre resultat än tidigare? Jag ser ingenting nytt om vad som kommer att hända inom ramen för återhämtningsplanen, utan det är samma gamla skåpmat. Jag undrar om det finns något nytänk här. Har man någonstans funderat på vad som inte har funkat hittills och vad vi kan göra annorlunda framöver?

Anf. 102 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):
Jag har inga nya kommentarer på det området.

Anf. 103 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande ståndpunkt anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 2, Tid att leverera: Genomföra handlingsplanen om den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 104 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Ordförande! Kommissionen presenterade den 4 mars en handlingsplan för genomförandet av pelaren för sociala rättigheter. Handlingsplanen utgör kommissionens inspel till det sociala toppmötet i Porto den 7–8 maj och fokuserar på konkreta åtgärder för att följa upp pelarens principer.

Regeringen överlade den 24 november med arbetsmarknadsutskottet om kommissionens aviserade handlingsplan för genomförandet av pelaren. Regeringen välkomnar diskussionen och att kommissionen har presenterat en handlingsplan. Handlingsplanen lägger en bra grund för diskussionerna inför det sociala toppmötet i Porto senare i vår.

I diskussionen avser jag att huvudsakligen ta upp följande:

En central utgångspunkt för regeringen är respekt för fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaternas nationella system avseende arbetsmarknad, sociala frågor, skatter och utbildning samt för principerna om subsidiaritet och proportionalitet. Samarbete på området bör främst ske genom förstärkt erfarenhetsutbyte, inte genom bindande lagstiftning på EU-nivå. I diskussionerna avser jag därför att välkomna och instämma i kommissionens konstaterande att det främst är medlemsstaterna som ansvarar för att genomföra pelaren för sociala rättigheter och att uppföljning av pelaren främst ska ske inom den europeiska planeringsterminen.

Det är positivt att kommissionen föreslår nya långsiktiga mål till 2030 på det sociala området, och det är viktigt att dessa mål är ambitiösa men samtidigt realistiska. Regeringen tycker att det är positivt att kommissionen presenterat ett konkret mål för att minska sysselsättningsgapet mellan kvinnor och män och för att öka tillgången till barnomsorg i syfte att bättre kunna kombinera arbete och privatliv och verka för ökat kvinnligt arbetskraftsdeltagande. Regeringen hade därutöver önskat se ett ännu starkare fokus på jämställdhet i handlingsplanen.

Det är positivt att social dialog och arbetsmarknadens parter roll lyfts fram i handlingsplanen, även om regeringen hade önskat ett större fokus

på hur den sociala dialogen kan stärkas. Regeringen välkomnar att den sociala resultatavlan uppdateras i enlighet med pelarens principer.

Regeringen analyserar nu förslagen i handlingsplanen närmare. De initiativ som kommissionen aviserar i syfte att bidra till genomförandet och uppföljningen av den sociala pelaren avser regeringen att ta ställning till när de presenteras och hantera i sedvanlig ordning.

Anf. 105 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Jag tackar ministern för föredragningen.

För Centerpartiet är det tydligt att handlingsplanen innehåller ett stort antal lagstiftande förslag som Centerpartiet och riksdagens majoritet tydligt är emot, däribland direktivet om minimilöner. Trots att Centerpartiet ställer sig bakom de nya målsättningar som finns inför 2030, däribland målet att halvera sysselsättningsgapet mellan män och kvinnor, kan vi inte välkomna handlingsplanen, eftersom ett flertal av de lagstiftande förslag som läggs fram går emot principen om subsidiaritet och nationell suveränitet vad gäller arbetsmarknad och sociala frågor i enlighet med EU-fördragen.

Centerpartiet vill särskilt betona den sociala pelarens avsaknad av legal status samt kommissionens benägenhet att använda pelaren för sociala rättigheter som ett frikort för att föreslå långtgående lagstiftningsförslag. Dessa lagstiftningsförslag riskerar att föra den svenska modellen i en oönskad riktning samt undergräva de sociala parternas autonomi. Dessa aspekter borde regeringen belysa inför det kommande Epscomötet. Därför kommer vi att anmäla avvikande ståndpunkt gentemot det som i dagsläget står i regeringens ståndpunkt.

Sedan har jag ytterligare en fråga. Det har nu kommit ett utfall vad gäller minimilöner. Mot bakgrund av det yttrandet från rådets rättstjänst skulle jag vilja framföra till statsrådet att vid mötet uppmana till en ordentlig genomgång och analys, särskilt av vad förslagens konsekvenser kommer att bli där kollektivavtal är det grundläggande systemet, så att vi inte släpper det nu för att det inte blev ett fällande. Det fanns omfattande kritik. Vi ska ligga på och vill helst att detta dras tillbaka.

Anf. 106 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen. Vi moderater har sedan tidigare varit tydliga med var vi står i frågan om den sociala pelaren. Vi lämnade också in en skriftlig avvikande ståndpunkt i november när handlingsplanen senast var uppe i arbetsmarknadsutskottet. Vi står fast vid denna avvikande ståndpunkt.

En avvikande ståndpunkt från Moderaterna och Kristdemokraterna har även insänts inför detta möte, och den vill jag nu framföra i korta ordalag. Vår ståndpunkt är att EU bör ägna sig åt att fokusera på den inre marknaden, fri handel och konkurrenskraft. Pelarens 20 principer är lovvärda; det är metoden och beslutsnivån som är fel i många av fallen. Bara för att en fråga är viktig behöver den inte lyftas till EU-nivå. I själva verket är det precis tvärtom. Beslut på lägsta möjliga nivå i enlighet med subsidiaritetsprincipen bör vara vägledande.

Kommissionen menar i handlingsplanen att ett starkt och socialt Europa är grunden inte bara för människors välbefinnande och välbefinnande utan även för en konkurrenskraftig ekonomi. Vi får inte glömma att det i

grund och botten nog faktiskt är tvärtom – utan en fungerande ekonomi är möjligheterna dåliga att utveckla välfärden. Det är viktigt att EU har med sig det nu i återhämtningsarbetet.

2020/21:30
12 mars

Anf. 107 ORDFÖRANDEN:

Jag lämnar nu ordet till den nyvalda ledamoten från Kristdemokraterna, Sofia Damm. Välkommen till dagens EU-nämndssammanträde och till EU-nämndssamarbetet!

Anf. 108 SOFIA DAMM (KD):

Herr ordförande! Jag tackar för välkommandet. Jag tackar också statsrådet för redogörelsen.

Som sagt har vi kristdemokrater tillsammans med Moderaterna en avvikande ståndpunkt som har skickats in. Precis som Ann-Sofie Lifvenhage precis poängterat anser vi inte att handlingsplanen för genomförandet av den sociala pelaren ska vara en prioriterad del i kommissionens handlingsplan. Självklart behövs det sociala reformer i EU:s medlemsstater, men att förbättra arbetslöshetsförsäkringen, utveckla barnomsorgen och så vidare är ett nationellt ansvar.

Anf. 109 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag har samma inställning i den här frågan som vi alltid har haft. Vi tycker inte att den sociala pelaren och de förslag som kommer med hänvisning till den respekterar principerna om proportionalitet eller subsidiaritet. Vi ser stora risker med att spela vidare på det här och ge kommissionen medgivande att driva vidare planen i dess helhet. Vi har redan sett förslag som riskerar att orsaka väldigt stora problem för Sverige, inte minst direktivet om minimilöner. Vi tycker inte att det här ska vara en prioriterad fråga alls.

Jag har också en fråga som jag tycker att statsrådet måste svara på. Planens målsättningar är kanske lovvärda i sig. Man säger att man står bakom planen och dess målsättningar men vill att de ska genomföras genom erfarenhetsutbyte, som statsrådet nämner. Det är ju jättebra. I den delen kan vi hålla med. Men en viktig poäng är att man är ganska ensam om det här. Det finns en väldigt stark majoritet inom EU för att använda andra verktyg än detta för att driva igenom de här målsättningarna. Då måste man fråga sig: Vore det då inte bättre att avvisa planen i dess helhet? Det skulle vara en betydligt tydligare markering.

Anf. 110 TINA ACKETOFT (L):

Jag tackar statsrådet för redogörelsen.

Vi hör att partierna intar ungefär samma positioner som man gjorde när frågan var uppe första gången i Göteborg. Det gäller även för Liberalerna. Vi står naturligtvis fortfarande bakom pelaren eftersom vi tycker att det är viktigt att EU är en union av värderingar. Då är sociala pelaren en stor hjälp.

Statsrådet var inne på att vi naturligtvis måste vara tydliga med att inget lagförslag kan stå utanför ett normalt förfarande och granskning. Oavsett om ett förslag lämnas med argumentationen att det är för att främja arbetet med den sociala pelaren måste naturligtvis den normala processen med

utvärdering ske, och den måste utvärderas utifrån sina egna meriter. Om det är ett bra förslag som innebär ett europeiskt mervärde, och som ligger inom EU:s kompetens, bör det stödjas, annars förkastas.

Jag tror att vi är överens, men det verkar som att statsrådet behöver göra ett förtydligande i det uttalandet.

Statsrådet lyfte föredömligt upp jämställdheten som en viktig punkt i denna fråga. Då kan frågan utvecklas till vad exakt vi från svenskt håll ytterligare vill se när det kommer till jämställdhet. Frågor som dyker upp i mitt huvud att diskutera är naturligtvis sambeskattningsfrågan och äldreomsorgen. De bör kunna lyftas upp här. Därför vill jag höra vad statsrådet har för avsikt att lyfta upp under denna punkt.

Anf. 111 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Ordförande! Jag tackar för bra inlägg. Jag ska försöka att övergripande fånga upp det som har framförts här.

Regeringen välkomnar att kommissionen har presenterat en handlingsplan, inte själva handlingsplanen som sådan. När det gäller de konkreta delarna av handlingsplanen, bland annat frågan som Tina Acketoft precis lyfte upp, ska jag återkomma till förslagen i handlingsplanen till arbetsmarknadsutskottet. Det ligger så nära som den 23 mars. Då kommer jag tillbaka till arbetsmarknadsutskottet i den delen.

Jag hör också vad som sägs här. Bland annat var det ett inlägg från Ann-Sofie Lifvenhage. En central utgångspunkt för regeringen är respekten för fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna, men det gäller också respekten för de olika nationella systemen, inklusive arbetsmarknadens parter roll och så vidare. Det är en utgångspunkt som är gemensam för, som jag uppfattar det, alla partier i Sveriges riksdag, vilket är viktigt. Vad jag kan göra är att ännu tydligare betona den strikta kompetensfördelningen.

Jag vill också kort kommentera det som rör minimilönerna. Minimilönerna är inte uppe som en fråga på Epscos möte på måndag. Däremot är det en högst aktuell fråga med anledning av att vi under veckan fick rådets rättstjänsts yttrande angående förenligheten med EU:s stadgar. Det som händer just nu är att det pågår ett otroligt intensivt påverkansarbete, och vi kommer att informera arbetsmarknadsutskottet redan på torsdag veckan som kommer. Den frågan kommer tillbaka där med information om läget och möjlighet till diskussioner.

Anf. 112 ORDFÖRANDEN:

Jag lämnar ord och bild till Annika Qarlsson, förste vice ordförande, för ett litet förtydligande avseende den avvikande ståndpunkten som framfördes. Arbetsmarknadsministern har gett en förklaring. I själva underlaget står följande: ”Regeringen välkomnar och instämmer i kommissionens konstaterande att det främst är medlemsstaterna som ansvarar för att genomföra pelaren för sociala rättigheter och att uppföljning av pelaren främst ska ske inom den europeiska terminen.”

Skulle du kunna återkomma med ett litet förtydligande till hur ni förhåller er till arbetsmarknadsministerns kommentarer och även det som står i det skriftliga underlaget?

Anf. 113 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Jag tackar ministern för svaret.

Vi kan konstatera att sedan november 2017 har det gått precis så som vi som var kritiska till den sociala pelaren förutsåg att det skulle gå, nämligen att detta används som hävstång för att införa ytterligare lagstiftning på en nivå där den inte hör hemma. Även om vi i dokument säger att EU inte kan införa lagar på området är det just precis det som pågår här och nu. Därför måste markeringarna vara tydligare med att det inte är okej.

Vi kvarstår vid vår anmälda ståndpunkt att det måste vara ett betydligt skarpare avståndstagande till det som finns i förslaget till nästa steg. Vi ser att det är rätt starka krafter som gärna vill införa en mängd lagstiftning på området.

Anf. 114 ORDFÖRANDEN:

Låt mig ställa en kompletterande fråga. Är det ordet ”välkomnar” som Centerpartiet i det här sammanhanget motsätter sig?

Anf. 115 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag tycker att skärpan i hela ståndpunkten behöver vara skarpare.

För att uttrycka mig milt... hur ska jag uttrycka mig korrekt...

När hela detta infördes fanns en omfattande kritik från många av partierna i Sveriges riksdag om att det inte var lämpligt att ge verktyget och redskapet. Jag förstår att det är svårt för Sveriges representanter att vara de som är mest emot. På just arbetsmarknadsområdet finns ett antal långtgående förslag som nu har lyfts upp, och så länge vi jamsar med och säger att det inte går riktigt som vi hade tänkt oss, inte markerar i betydligt skarpare ordalag, kommer det att fortsätta att komma ytterligare förslag. Vi måste vara tydligare.

Ja! ”Välkomnar” är ett bekymmersamt ordval. Jag noterade också att statsrådet tog upp frågor om befogenheter, subsidiaritet och proportionalitet. Men just nu finns fortfarande lagstiftningsförslag på minimilöner som inte är stoppade, trots att de strider mot alla delarna och där det fanns ett löfte om att de inte skulle kunna genomföras. Det behövs en betydligt skarpare markering från Sverige på den punkten för att jag ska vara nöjd.

Anf. 116 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag undrar om vi kan ajournera mötet en kort stund med tanke på de olika uppgifter som har kommit fram här, så att det går att samordna sig. Det kan i och för sig bero på vad statsrådet svarar på Annika Qarlssons fråga, men det låter ändå som att det är dags för en ajournering.

Anf. 117 ORDFÖRANDEN:

Innan vi eventuellt ajournerar mötet lämnar jag ord och bild tillbaka till arbetsmarknadsministern.

Anf. 118 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Ordförande! Jag kommer att komma tillbaka till arbetsmarknadsutskottet för att diskutera de olika konkreta förslagen. När

det gäller de olika konkreta delarna som Sverige ska framföra framgent vill jag få stöd, förstås, från arbetsmarknadsutskottet. Vi har, som sagt, ett möte inplanerat den 23 mars i de delarna. Jag hoppas att vi kan gå vidare utifrån det.

Anf. 119 ORDFÖRANDEN:

Frågan från Centerpartiet var ordet ”välkomnar”. Det är det ordet som just nu en...

Anf. 120 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Ordförande! Jag föreslår jag att jag ändrar ”välkomnar” till ”noterar”, om det kan möta upp det Centerpartiet framför här.

Jag vill bara klargöra en sak, nämligen att när den svenska regeringen deltar på den här typen av möten är det inte på något sätt så att vi ”jamsar med”. Jag delar bilden som Annika Qarlsson framför om att det finns starka krafter som lagstiftningsvägen vill gå fram mycket tydligare. I handlingsplanen säger kommissionen att det främst är via medlemsstaterna själva som man ska uppnå målen i pelaren, och det är därför det är viktigt för Sverige att säga att det är precis så vi ser på dessa frågor, nämligen att de är medlemsstaternas egna ansvar.

Den fråga där det specifikt råder en stor utmaning är just minimilönerna. Det finns många som vill gå fram med tydlig lagstiftning. Som jag nämnde är det ett arbete där Sverige tillsammans med likasinnade har drivit på för att se till att få ett yttrande från rättstjänsten om förenligheten med rättslig grund. Det fick vi gehör för. Jag samlade tolv medlemsländer i januari, och nio av dem framförde till ordförandeskapet att förhandlingar i sak inte ska fortsätta förrän vi har fått rättstjänstens yttrande. Det gjorde också att ordförandeskapet ställde in en rådsarbetsgrupp med respekt för det som vi tillsammans hade framfört.

Nu har vi ett läge där rättstjänstens yttrande har kommit, och redan i går hade jag en första kontakt med min danska motsvarighet, arbetsmarknadsminister Peter Hummelgaard. Jag har denna morgon träffat de yttersta ledningarna för parterna på svensk arbetsmarknad. Vi gör nu tillsammans ett gemensamt arbete för att analysera vad rättstjänsten säger och vad det innebär för det fortsatta påverkansarbetet.

Ni ska känna er mycket trygga med att vi kommer att jobba ända in i kaklet för att säkerställa den svenska lönebildningsmodellen och respekten för den arbetsmarknadsmodell vi har i Sverige och parternas autonomi. I de konkreta delar som rör förslagen och analysen från rättstjänsten kommer vi redan nu på torsdag att informera arbetsmarknadsutskottet.

Jag kan ändra ordet ”välkomnar” till ”noterar” om det möter Annika Qarlssons synpunkter.

Anf. 121 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag ser gärna en ajournering ett par minuter så att jag kan titta igenom texten ordentligt. Jag har ytterligare några delar i texten som jag läste upp som jag vill titta på och fundera över. Jag ser gärna några minuters ajournering.

Anf. 122 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag är inte bekväm med att statsrådet här säger att man lovordar, är kritisk och agerar mot delar av sociala pelaren där vi gemensamt anser att det är fråga om nationell bestämmanderätt.

Ståndpunkten som vi har hört här är genomgående positiv, precis som Annika Qarlsso, Centerpartiet, sa. Då räcker det inte att man vid mötet säger så.

Jag förstår att vi ska komma tillbaka till handlingsplanens olika delar, och det är rätt och riktigt. Men de facto finns många delar i handlingsplanen som inte handlar om rekommendationer utan som faktiskt är lagstiftning, precis som Annika Qarlsso och flera andra har påpekat.

Moderaterna står kvar vid sin avvikande ståndpunkt, men jag hör att det runt bordet finns en majoritet till att inte vara positiv till handlingsplanen totalt sett.

Det blir bra om vi ajournerar en stund.

Anf. 123 ORDFÖRANDEN:

Jag vill vara tydlig med att det talade ordet – det muntligt framförda av arbetsmarknadsministern – gäller likaväl som det skrivna ordet.

Vi ajournerar mötet.

Ajournering

EU-nämnden beslutade kl. 11.30 på förslag av ordföranden att ajournera samrådet.

Återupptaget samråd

Samrådet återupptogs kl. 11.38.

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Vi återupptar sammanträdet efter lite längre tid än planerat, och jag lämnar ord och bild direkt till arbetsmarknadsministern för kompletteringar.

Anf. 125 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Herr ordförande! Tack igen för de medskick som har gjorts! Jag tycker att det är väldigt värdefullt.

Detta är som sagt en diskussionspunkt som kommer att tas upp på måndag. Den utgår ifrån den ståndpunkt som förhandlades i november. Jag tar verkligen med mig synpunkterna, och med hänsyn till de synpunkter som har framförts här vill jag säga till er att vi tonar ned det positiva.

Jag ser också hur viktigt det är att verkligen understryka inte bara det jag sa inledningsvis om att en central utgångspunkt för regeringen är respekt för fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna – det här med respekten för nationella system – utan jag kan också ytterligare understryka att vi anser att det är fråga om nationell kompetens och ett nationellt ansvarstagande.

När det i övrigt gäller de synpunkter som har kommit kommer ju jag att komma tillbaka till arbetsmarknadsutskottet, så jag kan arbeta in detta

inför den överläggning som kommer att ske med arbetsmarknadsutskottet den 23 mars för det fortsatta arbetet.

Tack för värdefulla medskick! Jag tar med mig synpunkterna. Vi tonar ned det positiva i diskussionen på måndag, och jag understryker som sagt utöver det jag tidigare har sagt ytterligare det nationella ansvaret och att detta är något vi ser på som den nationella kompetensens betydelse.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Jag kommer nu i första hand att vända mig till förste vice ordförande Annika Qarllsson om du önskar kommentera detta.

Anf. 127 ANNIKA QARLLSSON (C):

Ordförande! Tack så mycket, ministern, för att du tonar ned det positiva! Jag konstaterar att när man läser förslaget till ståndpunkt ser man att det står att det är positivt att kommissionen föreslår, att det är positivt att de har presenterat konkreta mål, att det är positivt med social dialog och att man välkomnar detta.

Hela tonen i regeringens ståndpunkt är egentligen det som vi reagerar på och vill markera. Jag välkomnar därför att statsrådet väljer att tona ned det positiva och att uttrycka mer kring befogenheter och subsidiariteten.

Jag skulle från Centerpartiets sida vilja se att man också markerar att handlingsplanen innehåller ett stort antal lagstiftande förslag och att Sverige inte ställer sig bakom detta.

I den delen vill jag också ha en markering av att den sociala pelaren inte har legal status. Det måste markeras att man inte kan använda den som hävstång för att föra fram ett antal nya lagförslag.

Dessa två delar skulle jag vilja att man ytterligare förstärker i den reviderade ståndpunkt som ministern gav uttryck för.

Anf. 128 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Ordförande! Jag ska försöka ombesörja de medskick som jag får här från Annika Qarllsson. Jag tar helt enkelt med mig det inför diskussionen på måndag.

Senare får vi också möjlighet i de konkreta delarna i förslaget att överlägga inom AU. Tack så mycket, Annika Qarllsson!

Anf. 129 LUDVIG ASPLING (SD):

Vi tycker inte att den reviderade ståndpunkten från arbetsmarknadsministern är tillräcklig för att vi ska ställa oss bakom den, utan vi står kvar vid vår avvikande mening.

Jag tycker också att det är ganska uppenbart att syftet med handlingsplanen är att driva igenom den med lagstiftning. Det går inte att komma ifrån det. Om man accepterar det här är det i alla fall någon typ av mjukt implicit acceptande av lagstiftning som metod för att genomdriva förslagen. Det går inte att komma ifrån det.

Vi avvisar den här planen och pelaren i sin helhet. Vi tycker att det bör vara regeringens linje. Det är det enda raka i den här frågan.

Anf. 130 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag välkomnar att det nu är ett bättre tonläge från statsrådet. Jag bejakar också Annika Qarlssons tillägg. För Moderaternas del är det dock ändå inte tillräckligt. Vi hade gärna sett tydligare skrivningar kring de problem och utmaningar som vi ser med den sociala pelaren och handlingsplanen, som jag sa redan i mitt förra inlägg.

Jag vill också passa på att säga angående den diskussion som vi nu har haft, som ju blir extra svår när den sker digitalt, att det hade varit bra om man haft en till vända i arbetsmarknadsutskottet innan man kom till EU-nämnden. Men det lär vi oss alla av.

Moderaterna står fortfarande kvar vid sin avvikande ståndpunkt.

Anf. 131 SOFIA DAMM (KD):

Vi står också kvar vid vår avvikande ståndpunkt. Jag hör dock att arbetsmarknadsministern tar till sig vikten av det tonläge som man framför i texterna. Jag ser fram emot andra typer av texter framöver.

Anf. 132 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Ordförande! Jag tackar så mycket för nämndens konstruktivitet. Vi vet att detta är frågor som har varit aktuella och diskuterade under lång tid.

Jag tycker att det är viktigt att notera att kommissionen alltså konstaterar att det främst är genom medlemsstaterna som uppföljningen och förverkligandet ska ske. Det behöver vi såklart vara positiva till. Det är ju så vi ser på detta.

Som jag sa i mitt tidigare inlägg kommer jag att ytterligare understryka det som rör just nationella befogenheter och respekten för fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsländerna och tona ned det positiva.

Tack så mycket för er konstruktivitet!

Anf. 133 ORDFÖRANDE:

För att försöka komma fram till en sammanfattning ställer jag frågan återigen. Det finns en gemensam avvikande ståndpunkt från Moderaterna och Kristdemokraterna. Det finns en något oliklydande avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna. Centerpartiet har aviserat en avvikande ståndpunkt, men jag behöver få ett förtydligande av om Annika Qarlsson är nöjd med det ytterligare kompletterande underlag som framförts av arbetsmarknadsministern.

Anf. 134 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Jag konstaterar att tonen förändras och att subsidiariteten förstärks. Det finns också en tydlighet gentemot de övriga om att ett antal lagstiftningsförslag här inte är okej för Sveriges del – det finns ingen majoritet för dem i Sveriges riksdag – och om att den sociala pelaren inte har någon legal status och inte kan användas som hävstång för nya lagförslag.

Jag uppfattade det som att ministern tog med sig detta och skulle väva in det i sina ståndpunkter. Därmed anmäler jag i dag ingen avvikande ståndpunkt men kommer att fortsätta att följa ärendet.

Anf. 135 ORDFÖRANDEN:

Då, mina vänner, kollegor och arbetsmarknadsministern, är jag redo att gå till ett slags sammanfattning av ärendet. Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en gemensam avvikande ståndpunkt anmäld från Moderaterna och Kristdemokraterna samt en oliklydande avvikande ståndpunkt anmäld från Sverigedemokraterna.

Då går vi in på dagordningspunkten 3, Övriga frågor (Syssetsättning och sociala frågor). Här har vi en massa, ända upp till f, olika övriga frågor. Är det några av dessa övriga frågor som arbetsmarknadsministern önskar att kommentera?

Anf. 136 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Nej, det är det inte. Om det däremot finns någon fråga kan jag svara. Det här är ju informationspunkter.

Anf. 137 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar informationen under dagordningspunkten Övriga frågor.

Då ska arbetsmarknadsministern få genomgå en transformation till att bli socialminister. Vi går in punkten om hälso- och sjukvård, och då är det först åiterrapport från videomöte den 2 december 2020 samt åiterrapport från informellt ministermöte den 22 februari 2021. Är det någonting som arbetsmarknadsministern önskar kommentera?

Anf. 138 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Nej.

Anf. 139 ORDFÖRANDEN:

Kort och koncist – det är bra. Då har vi sparat 30 sekunder på det.

Då går vi in på dagordningspunkten 1, Covid-19 – vägen framåt. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 140 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Ordförande! Jag vill först bara kort säga till nämnden att det har inkommit en reviderad dagordning inför mötet den 16 mars, där man ändrat ordningsföljden på dagordningspunkterna 1 och 2. Det är dock samma i substans, och därför följer jag den ordning som vi haft sedan tidigare och som ordföranden också redogjort för. Då börjar det som sagt med en diskussionspunkt om covid-19 och vägen framåt.

Vid denna dagordningspunkt väntas ett åsiktsutbyte om hanteringen av covid-19-pandemin och vägen framåt, med fokus på icke-medicinska åtgärder. Inför mötet har det portugisiska ordförandeskapet presenterat ett diskussionsunderlag som redogör för huvudsakligen tre kategorier av icke-medicinska åtgärder som är viktiga i väntan på en bred utrollning av vaccination. Dessa kategorier är individuella åtgärder såsom handhygien och munskydd, miljöåtgärder såsom inomhusmiljön, städning, ventilation och tillräckligt med utrymme samt befolkningsrelaterade åtgärder såsom fysiskt avstånd och begränsningar i exempelvis rörlighet och större folksamlingar.

Därutöver redogörs för vad som gjorts på EU-nivå hittills i ljuset av pandemin – rekommendationer avseende fri rörlighet, testningsstrategier etcetera – men också hur man vid olika möten diskuterat olika åtgärder.

Två diskussionsfrågor presenteras inför mötet. Den första rör vilka strategiska ställningstaganden som behöver göras vad gäller icke-medicinska åtgärder för effektiv respons mot covid-19 inom EU. Den andra frågan rör vilka omständigheter som är styrande för ett gradvis lyftande av restriktionerna i medlemsstaterna.

I diskussionen avser regeringen att lyfta upp följande:

Regeringen anser att det är viktigt att vi fortsätter samarbeta inom EU för att motverka smittspridningen och mildra pandemins effekter på samhället. Samtidigt är smittskydd nationell kompetens och i slutändan upp till varje medlemsstat att bestämma om. Regeringen anser att det fortsatt är av betydelse med samordning på EU-nivå när det gäller exempelvis reserestriktioner liksom diskussion och erfarenhetsutbyte vad gäller icke-medicinska åtgärder. Regeringen menar vidare att en sammantagen bedömning av smittspridningsläget är nödvändig för att möjliggöra successivt lyftande av de restriktioner som införts. Vaccineringsgraden och vaccinerarnas effektivitet är viktiga faktorer i en sådan bedömning.

Anf. 141 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack för genomgången, statsrådet!

Vi instämmer i ståndpunkten, men jag har en fråga. Kommissionen förväntas ju presentera ett förslag den 17 mars avseende digital green pass. Finns det stöd för detta bland medlemsländerna? Jag skulle gärna vilja höra vad det görs för bedömning där. Och hur ser regeringen på förslaget? Kan man förvänta sig att förslaget implementeras redan innan sommaren och kommer att vara en del i att stegvis kunna återinföra rörlighet mellan våra länder?

Anf. 142 JOHAN HULTBERG (M):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för redogörelsen.

Jag vill ta vid där Annika Qarlsson slutade. Vi Moderater tror också att vaccinationspass och vaccinationsintyg är ett viktigt verktyg för att åstadkomma ett återöppnande av samhället och en ökad rörlighet inom EU, vilket vi ju alla är besjälade av. Jag saknade lite grann den frågan i den svenska ståndpunkten.

Sedan vill jag också understryka vikten av att Sverige faktiskt följer de gemensamma rekommendationer som kommer från EU, och som vi har ställt oss bakom, för att vi ska kunna uppnå det som regeringen i sin ståndpunkt säger att vi ska ha, nämligen en samordning på EU-nivå. Vi ser till exempel att Sverige alltså saknar en smittspårningsapp. Jag tror att det kan vara viktigt, när vi ska försöka lätta på reserestriktionerna inom EU, att vi har digitala verktyg på plats som möjliggör smittspårning också över gränserna på ett bra sätt. Om jag är rätt underrättad är det väl nu bara Sverige och Bulgarien som saknar en sådan app.

Det är väl närmast ett medskick till regeringen att åtgärda den bristen. Detta är någonting som jag och Moderaterna har tjtat om en tid, men vi fortsätter till dess att den är på plats.

Anf. 143 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Det här ska ju handla om icke-medicinska frågor, men jag vill fråga om vaccinationsplaner ändå kan komma upp utifrån att vi nu ser att det saknas vaccin både för Europa och för resten av världen.

Anf. 144 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Jag tror att Lena Hallengren skulle bli lite nervös om jag frilajvade och svarade på de här frågorna. Jag tror att jag gör bäst i att lämna över frågorna om digitala verktyg, green pass och smittspårningsapp, och även frågan om huruvida det kan bli en diskussion om vaccinationsplaner, till Björn Cappelín.

Anf. 145 Kanslirådet BJÖRN CAPPELIN:

Det förslag från EU-kommissionen om så kallade digitala gröna certifikat som är aviserat att komma i nästa vecka, den 17 mars, handlar alltså om en form av EU-gemensam standard eller struktur för både intyg om vaccin och resultat av test för covid-19, eventuellt också intyg om tillfrisknande efter genomgången sjukdom. Förslaget har som sagt inte kommit ännu. Det finns lite information om det på kommissionens hemsida, och det har aviserats i olika sammanhang.

Vi ska naturligtvis titta på förslaget så fort det kommer. När förhandlingarna drar igång kommer förstås regeringen att återkomma till riksdagen i dessa frågor i gängse ordning.

Vi ser vissa utmaningar med förslaget, exempelvis att få det på plats på europeisk nivå. Det finns många medlemsstater som har många olika system, och förhoppningen är att de ska gå att samköra med en sådan här struktur.

Det är lite tidigt att säga om det är möjligt att få detta på plats till sommaren. Det är en ambition som finns på många håll, men det återstår att se exakt vad förslaget innehåller och hur långtgående det är i de olika delarna.

Anf. 146 ORDFÖRANDE:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi in på dagordningspunkten 2, Europas plan mot cancer. Det är en presentationspunkt och en diskussionspunkt.

Anf. 147 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Ordförande! Detta är en diskussionspunkt om Europas plan mot cancer. Kommissionen presenterade nyligen ett meddelande om Europas plan mot cancer. Vid ministermötet den 16 mars kommer ett första åsiktsutbyte att äga rum.

Inför mötet har det portugisiska ordförandeskapet presenterat en not som underlag för diskussionen. I noten, som nämnden tagit del av, framgår det att diskussionen väntas fokusera på hur man kan se till att åtgärderna i planen blir långsiktigt hållbara och hur genomförandet kan anpassas efter skillnader mellan olika medlemsstater.

Först kommer jag att prata om Europas plan mot cancer för att därefter gå över till att samråda om regeringens ståndpunkt.

Riksdagen har fått ta del av en fakta-PM om meddelandet. Planen är en del av kommissionens vision om att bygga en europeisk hälsounion och innehåller fyra områden, med flera förslag på åtgärder och initiativ inom varje område. Dessa är förebyggande insatser, tidig upptäckt, diagnostik och behandling samt cancerpatienters och canceröverlevares livskvalitet.

För att nå målen pekas ett antal förslag på praktiska åtgärder ut. Bland de åtgärder som omnämns i planen aviserar kommissionen bland annat en kommande översyn av olika direktiv, såsom luftkvalitetsdirektivet. Även andra mål framgår av planen, såsom att öka kunskapen om kopplingen mellan alkohol och cancer och att minska den skadliga alkoholkonsumtionen.

Även andra breda cancerpreventiva åtgärder är inkluderade i planen, med insatser kopplade till att minska luftföroreningar, minska exponering för farliga ämnen och strålning med mera.

I planen aviseras olika åtgärder, däribland tio flaggskeppsinitiativ. Bland dessa finns ett nytt kunskapscentrum för cancer som ska stödja samordningen av vetenskapliga och tekniska cancerrelaterade initiativ på EU-nivå samt initiativ för att främja cancerdiagnostik och behandling.

Utifrån det diskussionsunderlag som har presenterats avser regeringen vid mötet den 16 mars att ge sina initiala kommentarer på kommissionens meddelande i linje med den ståndpunkt som framförs i den kommenterade dagordning som nämnden fått ta del av.

I diskussionen avser regeringen att ta upp följande ståndpunkt.

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande om Europas plan mot cancer och ser generellt positivt på målen och flaggskeppsinitiativen i cancerplanen. Planen syftar till att stödja, samordna och komplettera medlemsstaternas insatser för att minska det lidande som orsakas av cancer. Det är därför positivt att flera av målen sammanfaller med de mål som framgår i den nationella cancerstrategin och den tillhörande långsiktiga inriktningen för cancervården.

En viktig utgångspunkt för regeringen är fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna avseende sociala frågor och hälso- och sjukvårdsfrågor och att medlemsstaternas befogenheter respekteras fullt ut.

Regeringen ser positivt på att det förebyggande arbetet sätts i fokus och personcentreringen i planen.

Regeringen ser även positivt på att EU nu tar ett större tag om hälsodatafrågorna, precisionsmedicin och omställningen till ett datadrivet samhälle då det är en förutsättning för att Sverige och övriga Europa ska kunna leverera en modern hälso- och sjukvård även i framtiden.

Regeringen önskar dock se tydligare skrivningar om insatser inom EU:s datastrategi, bland annat kopplade till säker hantering av hälsodata och inrättande av europeiskt gemensamt dataområde för hälsa.

Regeringen stöder en folkhälsobaserad och restriktiv tobakspolitik i EU och har anslutit sig till de länder som vill gå i täten för tobakskontroll. Regeringen värnar det svenska snusundantaget och att vi själva får reglera ingredienser i och smaksättning av snus.

Regeringen välkomnar kommissionens förslag på alkoholområdet och ser positivt på att EU gemensamt kan ta steg framåt mot mer folkhälsobaserad alkoholreglering på EU-nivå.

Regeringen ser fram emot det reviderade luftkvalitetsdirektivet. Den övergripande svenska målsättningen är att genomförandet av luftkvalitetsdirektiven ska hålla en hög ambitionsnivå vad gäller gräns- och målvärden för människors hälsa och miljö.

Regeringen välkomnar åtgärder som minskar exponering för farliga ämnen och ser positivt på en översyn av direktivet om carcinogener och mutagena ämnen.

Regeringen ser positivt på att kommissionen presenterar ett nytt strategiskt ramverk för hälsa och säkerhet i arbetslivet för 2021–2027.

Anf. 148 JOHAN HULTBERG (M):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för bra information i detta viktiga ärende.

I Sverige är det ungefär en person var tionde minut som får ett cancerbesked, och vi vet att antalet cancerpatienter kommer att öka, vilket kommissionen också pekar på i sin plan för en europeisk cancerstrategi. I dag får omkring 2,7 miljoner personer inom EU cancer, och det beräknas öka med så mycket som en fjärdedel fram till 2035.

Mot denna bakgrund är jag och Moderaterna positiva till att kommissionen har tagit initiativ till en uppdaterad europeisk cancerstrategi. Vi tycker också att det är bra att det finns ett tydligt förebyggandeperspektiv med i planen, eftersom vi vet att mycket cancer går att förebygga och att mycket cancer är relaterad till våra levnadsvanor, alltså hur vi äter, hur vi rör oss och hur vi konsumerar alkohol och tobak, för att nämna några exempel.

I planen finns mycket som är bra. Inte minst välkomnar jag flera av de flaggskeppsinitiativ som statsrådet nämnde. Till exempel är ett kunskapscentrum för cancer är viktigt och bra. Vi behöver kraftsamla inom EU och adressera dessa utmaningar på ett bättre för att kunna utveckla såväl bättre behandlingar som bättre och mer evidensbaserade förebyggande åtgärder.

Det finns dock flera förslag som jag och Moderaterna är rätt skeptiska till. Det rör bland annat alkoholområdet, där jag till exempel ställer mig frågande till om det verkligen är proportionerliga åtgärder att ställa krav på obligatorisk näringsdeklaration på alkoholhaltiga drycker. Men det får vi ta ställning när dessa förslag kommer i detalj.

En mer principiell invändning som jag har och som jag tycker är viktig att Sverige lyfter upp initialt i detta tidiga skede av processen rör hur cancerplanen närmar sig tobaksfrågorna. När det gäller alkohol står det tydligt att man vill se minskade skador, men när det kommer till tobak talar man i stället om att man vill ha ett tobaksfritt Europa.

Jag och moderaterna tycker att det är viktigt att Sverige markerar att fokus också för tobakspolitiken måste vara på just skadorna.

Sverige är ett fantastiskt exempel då vi har EU:s i särklass lägsta tobaksrelaterade dödlighet. Jag vill minnas att av EU:s tidigare 28 medlemsländer har 24 en mer än dubbelt så hög tobaksrelaterad dödlighet än vad Sverige har. Huvudförklaringen till det är att så få svenska röker. Jag vill minnas att det enligt senaste Eurobarometer är 7 procent som röker

över huvud taget och mindre än 4 procent som är dagligrökare. Detta är starkt kopplat till att många i Sverige snusar i stället för att röka. Rökning har ju en helt annan negativ hälsoprofil än snusande. Rökning dödar; det gör inte snusande.

Det visar på vikten av att politiken utformas på ett sätt där man tar hänsyn till att olika nikotin- och tobaksprodukter har olika hälsoprofil och olika risk att påverka vår hälsa negativt.

I den svenska ståndpunkten finns en sägning om att regeringen stöder en folkhälsobaserad tobakspolitik i EU, och sedan följer det en mening om att regeringen värnar det svenska snusundantaget.

Herr ordförande! Här skulle jag vilja se ett tillägg i den svenska ståndpunkten, förslagsvis genom att det skjuts in en mening om att EU:s tobakspolitik bör utgå från ett skademinimeringsperspektiv där insatser och regler tydligt anpassas utifrån olika produkters skadeverkningar.

Är regeringen beredd att inkludera detta tillägg i den svenska ståndpunkten?

Anf. 149 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Jag stöder inte Johan Hultbergs förslag. I sammanhang med en cancerplan givetvis ska man prata om tobakens påverkan på just cancer. Men tittar man på tobaksarbetet i ett större perspektiv ser man att det finns många skadeverkningar och därför skäl för att jobba med snus och även tobaksfria produkter som innehåller nikotin och inte heller är bra. Det handlar också om hur produkterna tillverkas och om de sjukdomar som drabbar dem som odlar tobak. Detta hör dock inte hemma i en cancerstrategi, och därför bör vi hålla diskussionen om tobak och nikotin som inte är kopplad till cancer borta från vår ståndpunkt.

Det jag egentligen begärde ordet för handlar om medicinska behandlingar. Vi vet att det går mycket offentliga medel till forskning genom olika forskningsinstitutioner och liknande, men samtidigt har läkemedelsbolagen, framför allt när gäller nya effektiva behandlingar, möjlighet att sätta ganska höga priser.

Jag skulle därför vilja se att regeringen i sin ståndpunkt lägger till att planen också måste trycka på rimliga priser från läkemedelsbolagen när det gäller nya effektiva behandlingar.

Anf. 150 LUDVIG ASPLING (SD):

Med hänvisning till frågan om kompletterande mervärde ska jag fatta mig kort. Bara som ett medskick vill vi understryka vikten av att tobakspolitiken fokuserar på skademinimering och att vi i Sverige kan ha kvar vårt snusundantag.

Jag skulle också vilja att regeringens ståndpunkt i denna fråga lyfter upp problemet med mervärde och risken för att man duplicerar strukturer och kompetenser som redan finns när man talar om sådant som statistik eller informationscentrum om cancer. Det är i och för sig bra. Det finns dock ganska många universitetssjukhus och läkemedelsbolag som sysslar med sådant, och det är viktigt när man hanterar skattepengar att man faktiskt tillför något och inte bara duplicerar den kompetens som redan existerar.

Det har inte varit möjligt att undersöka den saken mer grundligt inför detta möte, men jag hoppas att det är något ministern kan ta med sig.

Anf. 151 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Jag tackar för de olika synpunkterna.

Som jag förstår det, och som jag läste upp tidigare, är detta ett första åsiktsutbyte.

Vad gäller de specifika frågorna om tobak bör nog dessa frågor diskuteras inom ramen för tobaksproduktsdirektivet. Jag lämnar över frågan till Carl Nilsson på Socialdepartementet som får komplettera.

Mitt förslag är dock att de mer specifika delarna får hanteras när Lena Hallengren ska diskutera tobaksproduktsdirektivet.

Anf. 152 Departementssekreterare CARL NILSSON:

I tobaksfrågan instämmer jag med det som precis sas. I ståndpunkten står att snusundantaget ska värnas. Mer detaljer kring det får vi återkomma till när översynen av tobaksproduktsdirektivet diskuteras.

Anf. 153 JOHAN HULTBERG (M):

Ordförande! Jag tycker att det är viktigt att tillägget som jag föreslog skulle föras in i den svenska ståndpunkten. Jag förstår att regeringen inte är villig till det, och då får jag anmäla en avvikande mening å Moderaternas vägnar.

Jag tycker att det är viktigt att lyfta upp just den här frågan nu i ett tidigt skede. Här handlar det om att ta den första övergripande diskussionen, och en av frågorna som ska diskuteras på mötet i Epsco handlade ju just om hur den här planen ska ta hänsyn till olika länders olika förutsättningar. Då kan vi konstatera att Sverige går in i arbetet med en helt annan situation. Vi har alltså Europas i särklass lägsta tobaksrelaterade dödlighet, och det är faktiskt mycket tack vare snuset. Det måste vi vara ärliga med att säga.

När vi nu går fram med ny reglering på det här området tycker jag och Moderaterna att det är viktigt att vi utgår från att olika produkter har helt olika skadeprofiler och påverkar vår hälsa på väldigt olika sätt. Det är inte rimligt med samma reglering av cigaretter som nya rökfria produkter till exempel. Här behövs en anpassning, och den ståndpunkten tycker jag och Moderaterna är viktig att lyfta upp tidigt.

Med detta, herr ordförande, anmäler jag alltså en avvikande mening med hänvisning till det jag sa i mitt första inlägg.

Anf. 154 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande ståndpunkt från Moderaterna.

Vi går in på dagordningspunkterna 3 a och 3 b under Övriga frågor. Detta är informationsärenden. Är det någonting som arbetsmarknadsministern önskar kommentera?

Anf. 155 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Nej. Tack så mycket!

Anf. 156 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar informationen. Jag tror mig se att vi börjar närma oss vägsände för arbetsmarknadsministerns tillika tjänstgörande socialministerns närvaro vid dagens EU-nämndssammanträde. Vi tackar för tålamodet – det har tagit lite längre tid än förväntat – och önskar lycka till på de kommande mötena. Vi önskar givetvis också en trevlig helg.

Anf. 157 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Tack så mycket till både ordföranden och samtliga i nämnden. Trevlig helg!

Anf. 158 ORDFÖRANDEN:

Nu har vi dessvärre släppt arbetsmarknadsministern, men du, Ilona Szatmari Waldau, får gärna komma in om du vill kommentera något i förevarande punkt. Jag tolkar det inte som att du hade någon avvikande ståndpunkt eller liknande, men kom gärna in och kommentera! Vi ska vara lite sjysta i dag; det hoppar och far lite grann i chatten, så jag hann dessvärre trycka ned klubban innan du hann komma in med din kommentar.

Anf. 159 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag vill ändå nämna att jag aldrig fick något svar på min fråga huruvida vaccinplanerna skulle komma upp under punkten om corona. Jag uppfattade inte att jag fick något svar på det, och då hade jag inte heller någon möjlighet att kommentera det. Samma sak gällde nu; jag fick inte något svar på mitt inspel om sänkta priser och samarbete med läkemedelsbolagen.

Det är mycket möjligt att jag hade haft en avvikande ståndpunkt om frågan hade diskuterats. Men vi har tidsbrist, klubbslaget kom snabbt och jag ville då inte backa bandet. Jag vill ändå passa på att påpeka att det är svårt att reagera när man inte får svar.

Anf. 160 ORDFÖRANDEN:

Det tycker jag är högst rimligt. Vi har som sagt lite utmaningar i dag med både chatt och annat. Jag beklagar detta, Ilona, och vi får ta med oss det till nästa gång.

§ 7 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor
Statsrådet Märta Stenevi (deltar via Skype)
Återrapport från videomöte den 3 december 2020
Återrapport från informellt ministermöte den 22 februari 2021
Information och samråd inför videomöte den 15 mars 2021

Anf. 161 ORDFÖRANDEN:

Välkommen, statsrådet Märta Stenevi. Vi har dagordningspunkt 4, Jämlikhet, icke-diskriminering och mångfald i EU. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 162 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Ordförande! Jag avser att samråda om en riktlinjediskussion på videomötet som rör jämlikhet, icke-diskriminering och mångfald, det vill säga dagordningspunkt 4 i ordförandeskapets underlag inför det informella videomötet den 15 mars.

Diskussionen hålls mot bakgrund av ett antal initiativ på områdena som presenterades under 2020 samt mot bakgrund av pandemins konsekvenser. Ordförandeskapets syfte med diskussion är att söka svar på hur frågor om jämlikhet, icke-diskriminering och mångfald kan stärkas i unionen samt vilka konkreta åtgärder som krävs på EU-nivå.

Vidare omnämner ordförandeskapet i underlaget förslaget om ett anti-diskrimineringsdirektiv. Förhandlingar om förslaget har, såsom nämnden väl känner till, pågått sedan 2008. Förslaget innehåller som bekant skydd mot diskriminering på grund av religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning. Direktivet täcker områdena socialtjänst, hälso- och sjukvård, utbildning samt tillgång till varor och tjänster. För att förslaget ska kunna antas krävs enhällighet inför rådet, vilket förklarar de nu långdragna svårigheterna i att enas.

Regeringen välkomnar den här diskussionen och avser att i diskussionen lyfta fram vikten av ett strukturerat arbete för ett EU fritt från diskriminering, dels genom ett heltäckande rättsligt skydd, dels genom förebyggande arbete mot diskriminering.

Regeringen avser vidare att lyfta fram betydelsen av de olika strategier och handlingsplaner som kommissionen presenterat på området under 2020. Det gäller främst områdena jämställdhet, hbtqi och rasism.

Till följd av vikten av att alla skyddade diskrimineringsgrunder har ett likvärdigt skydd i EU-rätten avser regeringen även att uttrycka stöd för det fortsatta arbetet med att nå ett antagande av anti-diskrimineringsdirektivet.

I fråga om direktivförslaget har Sverige samma inställning som vi har haft hela tiden, nämligen att vi välkomnar förslaget och ett brett skydd mot diskriminering.

Anf. 163 LUDVIG ASPLING (SD):

Vi tycker att regeringen inom ramen för en förhandling om en rättsakt på detta område också ska driva att politisk åskådning eller politisk aktivitet ska bli en skyddad diskrimineringsgrund.

Anf. 164 TINA ACKETOFT (L):

Tack, statsrådet! Det var trevligt att se statsrådet i denna funktion, måste jag säga.

Jag tror att vi har en samsyn när det gäller denna fråga, men jag tycker ändå att den svenska ståndpunkten är något tam när man till exempel säger att man avser att uttrycka stöd för det fortsatta arbetet. Det är ju bra, men det är naturligtvis snarare så att vi behöver en verktygslåda för att verkligen lösa problemet med enhälligheten.

Hur ser strategin ut? Har vi några politiska hävstänger och spelpjäser för att få de länder som motsätter sig direktivet – det kanske framför allt är Tyskland jag tänker på nu – att ändra åsikter? Är vi beredda att förhandla på något sätt?

Hur ser vägen framåt ut? Detta är, som statsrådet säger, en fråga som har stått och stampat ganska länge, och Liberalerna delar övertygelsen att det här är en väldigt viktig fråga inte bara för EU men särskilt för EU i detta fall.

Anf. 165 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Ordförande! Tack för frågor och synpunkter! Vad gäller politisk åskådning är det inte någonting som ingår i kommissionens förslag, och därför är det inte heller föremål för den här förhandlingen.

Frågan om hur vi kommer framåt i diskussionen är väldigt viktig, men jag vill också understryka att det också är väldigt låst. Det förs diskussioner, vi samarbetar med kommissionen kring olika sätt att komma framåt i diskussionen och fortsätter också diskussionerna både med medlemsstaterna och kommissionen för att söka samförstånd framåt.

Jag delar helt riksdagsledamotens syn på hur viktigt detta är och söker vägar för att komma framåt och hitta enighet kring den här frågan. Men som sagt, det är ganska låst och det kommer att kräva en del mer arbete framåt innan vi har enighet i frågan.

Anf. 166 ORDFÖRANDEN:

Tack, statsrådet, för kompletteringen och svaren på frågorna! Jag konstaterar att det härmed finns stöd för regeringens redovisade inriktning.

Så har vi Övriga frågor, punkterna 5 b och 5 c. Är det någonting som statsrådet önskar kommentera?

Anf. 167 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Detta är informationspunkter. Jag hade inte tänkt kommentera dem, men jag står naturligtvis till förfogande för eventuella frågor.

Anf. 168 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack, ministern, för premiären i EU-nämnden!

Jag skulle bara vilja göra en markering vad gäller 5 c, Direktiv om bindande åtgärder för transparens i lönesättningen. Detta är ett initiativ från EU-kommissionen som är på väg. Det handlar om lönetransparens och jämställda löner och planeras att läggas fram senare i år.

Vi har stora farhågor att det här ärendet, liksom när det gällde minimilöner, kommer att dra i väg åt ett håll som inte är i linje med vad Sverige önskar eller vill. Jag vill därför göra en markering och ett

medskick redan här och nu att alla ministrar på sina respektive spelplattformar, när tillfälle finns och möjligheter ges, ska markera och tala om att Sverige inte anser att detta är lämpligt att gå fram med.

Anf. 169 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar att statsrådet har gjort sin debut i EU-nämnden redan tidigare, men det är väl bara trevligt att bli välkomnad två gånger.

Anf. 170 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M):

Ordförande! Tack, statsrådet, för informationen! Jag kan hålla med Annika Qarlsson från Centerpartiet i denna fråga, där vi moderater har varit tydliga med att vi starkt motsätter oss ett bindande direktiv om lönesättning som faktiskt slår undan den väl fungerande svenska partsmodellen. När frågan senast diskuterades i arbetsmarknadsutskottet anmälde vi också en avvikande ståndpunkt tillsammans med KD och SD.

Nu är detta bara en informationspunkt i dag, men jag vill ändå verkligen understryka och tydliggöra att vi står fast vid vår ståndpunkt och anser att man inte löser problemen på det här området genom EU-lagstiftning. Vi har dessutom i Sverige sett exempel på att lönegapet har minskat under flera års tid, och anledningen är bland annat utökad barn- och äldreomsorg och att fler kvinnor tar examen från universitet och högskolor liksom till exempel rätten till föräldraledighet och vård av barn.

Det kvarvarande lönegapet rör till stor del skillnader i lön mellan yrken, att män i högre utsträckning än kvinnor arbetar heltid och att kvinnor fortfarande väljer ledighet som kompensation i större utsträckning än vad män gör. Att då lagstifta i enlighet med den nu gällande inriktningen skjuter ju helt över målet. Dessutom skjuter det håll på vår svenska modell, skapar problem för företag och löser helt enkelt inte problematiken.

Detta sammantaget gör att vi moderater inte kan annat än konstatera att detta är ett rakt igenom dåligt förslag.

Anf. 171 ORDFÖRANDEN:

Precis som Ann-Sofie Lifvenhage noterar är detta än så länge ett informationsärende. Det gäller både 5 b och 5 c, och därför kommer vi bara att notera det som har framförts och inte sammanfatta.

Anf. 172 SOFIA DAMM (KD):

Ordförande! Det här är såklart en informationspunkt men också ett bra tillfälle att göra en del betoningar.

Från Kristdemokraternas sida ser vi en risk i att även förslaget om lönetransparens riskerar att göra ingrepp i den svenska modellen och därmed bli lika skadligt som förslaget om minimilöner. Därför anser vi att regeringen redan nu måste vara glasklar i sitt motstånd mot denna typ av lagstiftning.

Anf. 173 TINA ACKETOFT (L):

Detta är en informationspunkt. Jag hade inte tänkt begära ordet, men eftersom alla andra gör det vill jag bara vara tydlig med att Liberalerna stöder den svenska ståndpunkten. Men det är naturligtvis viktigt att fortsatt

att vara glasklar med vad det är som gäller. Det var precis samma diskussion som vi hade tidigare i dag, det vill säga att kommissionens initiativ inte på något sätt ska leda till regleringar som för Sveriges del är mer långtgående än de vi i dag har i gällande lag.

Men nu ligger kommissionens förslag på bordet. Det hade varit intressant att höra statsrådets första kommentar. Det handlar också om att tydligt markera att vi fortfarande står bakom de principer som vi hade när vi tillsammans ingick i den sociala pelaren.

Anf. 174 LUDVIG ASPLING (SD):

Enligt principen om det kompletterande mervärdet vill jag bara hänvisa till den avvikande mening som vi gav uttryck för i arbetsmarknadsutskottet angående direktivet om lönetransparens.

Anf. 175 ORDFÖRANDEN:

Precis som jag sa är detta ett informationsärende. Detta noteras men tas inte med i någon sammanfattning.

Anf. 176 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Ordförande! Förslaget presenterades den 4 mars, och överläggning med arbetsmarknadsutskottet är planerad till den 23 mars. Förslaget är mycket detaljerat, och analys pågår. Men det är regeringens bestämda uppfattning att den svenska arbetsmarknadsmodellen ska bevaras. Detta har lyfts upp med kommissionen vid ett antal tillfällen, och regeringen har varit och kommer fortsatt att vara tydlig gentemot kommissionen om att den svenska arbetsmarknadsmodellen måste värnas. Samtidigt ser vi naturligtvis att osakliga löneskillnader inte kan accepteras, och för det har vi ett antal nationella verktyg.

Precis så som har diskuterats tillsammans med arbetsmarknadsutskottet den 1 oktober har kontakter förts med kommissionen, och Sveriges ståndpunkt har framförts tydligt.

Jag tackar för medskicken.

Anf. 177 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar vi att det är avslutning på dagens EU-nämndssammanträde. Jag tackar statsrådet för närvaro och önskar lycka till på kommande möte.

Är det något annat som statsrådet önskar säga?

Anf. 178 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Jag hade också två återrapporteringspunkter. Jag vill bara dubbelkolla, så att jag inte lämnar mötet nu utan att ha gjort det jag skulle göra i dag.

Anf. 179 ORDFÖRANDEN:

Ja, jag missade dem i början, för jag gick direkt in på dagordningspunkt 4. Det är bra att statsrådet är på tå. Vi, framför allt ordföranden, börjar nog bli lite trötta i luvan nu, efter ett antal timmar i vår bunker.

Är det någon som önskar ordet kring återrapporten, eller önskar statsrådet säga något ytterligare om den?

2020/21:30
12 mars

Anf. 180 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):
Nej, men jag är tillgänglig för frågor om det finns några.

Anf. 181 ORDFÖRANDEN:

Ingen begär ordet. Det är bra att statsrådet är på tå. Vi konstaterar att återrapporten är utskickad.

Vi tackar därmed statsrådet för närvaro vid dagens EU-nämndssammanträde och önskar lycka till vid kommande möte och önskar en trevlig helg.

Anf. 182 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):
Jag önskar nämnden detsamma.

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1

§ 2 Utrikes och inrikes frågor

.....	2
Anf. 2 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	2
Anf. 4 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	4
Anf. 5 LUDVIG ASPLING (SD).....	4
Anf. 6 MARIA MALMER STENERGÅRD (M).....	5
Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	5
Anf. 8 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	6
Anf. 9 TINA ACKETOFT (L).....	6
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 11 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	6
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	6

§ 3 Miljö

.....	7
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 14 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP).....	7
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 16 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP).....	7
Anf. 17 ANNIKA QARLSSON (C).....	8
Anf. 18 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	8
Anf. 19 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP).....	8
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 21 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP).....	9
Anf. 22 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	10
Anf. 23 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP).....	10
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 25 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP).....	10
Anf. 26 JESSICA ROSENCRANTZ (M).....	11
Anf. 27 TINA ACKETOFT (L).....	12
Anf. 28 ANNIKA QARLSSON (C).....	12
Anf. 29 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP).....	12
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 31 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP).....	14
Anf. 32 JESSICA ROSENCRANTZ (M).....	14
Anf. 33 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	14
Anf. 34 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP).....	14
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 36 Miljö- och klimatminister PER BOLUND (MP).....	15

§ 4 Ekonomiska och finansiella frågor

.....	16
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	16

Anf. 38 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	16
Anf. 39 ORDFÖRANDE.....	16
Anf. 40 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	17
Anf. 41 ORDFÖRANDE.....	17
Anf. 42 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	17
Anf. 43 ORDFÖRANDE.....	17
Anf. 44 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	17
Anf. 45 JAN ERICSON (M)	18
Anf. 46 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	18
Anf. 47 ORDFÖRANDE.....	18
Anf. 48 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	19
Anf. 49 HELENA BOUVENG (M)	19
Anf. 50 TINA ACKETOFT (L)	20
Anf. 51 ORDFÖRANDE.....	20
Anf. 52 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	20
Anf. 53 Finansrådet LINDA HAGGREN	20
Anf. 54 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	21
Anf. 55 ORDFÖRANDE.....	21
Anf. 56 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	21
Anf. 57 ANNIKA QARLSSON (C).....	21
Anf. 58 JAN ERICSON (M)	22
Anf. 59 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	22
Anf. 60 ORDFÖRANDE.....	22
Anf. 61 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	22
Anf. 62 HAMPUS HAGMAN (KD).....	23
Anf. 63 CHARLOTTE QUENSEL (SD).....	24
Anf. 64 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	24
Anf. 65 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	24
Anf. 66 ORDFÖRANDE.....	25
Anf. 67 Departementsrådet ANNA WIDENFALK	25
Anf. 68 ORDFÖRANDE.....	25
Anf. 69 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	25
Anf. 70 Departementsrådet ANNA WIDENFALK	26
Anf. 71 TINA ACKETOFT (L)	26
Anf. 72 JAN ERICSON (M)	26
Anf. 73 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	26
Anf. 74 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	27

Anf. 75 Departementsrådet ANNA WIDENFALK	27
Anf. 76 ORDFÖRANDEN	27
Anf. 77 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	27
Anf. 78 ORDFÖRANDEN	28
Anf. 79 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	28
Anf. 80 ORDFÖRANDEN	28
Anf. 81 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	28
Anf. 82 ORDFÖRANDEN	28
§ 5 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor	29
Anf. 83 ORDFÖRANDEN	29
Anf. 84 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	29
Anf. 85 ORDFÖRANDEN	29
Anf. 86 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	29
Anf. 87 HAMPUS HAGMAN (KD)	29
Anf. 88 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	30
Anf. 89 ORDFÖRANDEN	30
Anf. 90 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	30
§ 6 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor	31
Anf. 91 ORDFÖRANDEN	31
Anf. 92 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	31
Anf. 93 ORDFÖRANDEN	31
Anf. 94 JOHAN HULTBERG (M)	31
Anf. 95 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	31
Anf. 96 Departementssekreterare SOFIA WENNERSTRAND	31
Anf. 97 ORDFÖRANDEN	32
Anf. 98 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	32
Anf. 99 LUDVIG ASPLING (SD)	32
Anf. 100 ORDFÖRANDEN	32
Anf. 101 LUDVIG ASPLING (SD)	32
Anf. 102 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	33
Anf. 103 ORDFÖRANDEN	33
Anf. 104 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	33
Anf. 105 ANNIKA QARLSSON (C)	34
Anf. 106 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M)	34
Anf. 107 ORDFÖRANDEN	35
Anf. 108 SOFIA DAMM (KD)	35
Anf. 109 LUDVIG ASPLING (SD)	35
Anf. 110 TINA ACKETOFT (L)	35

Anf. 111 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	36
Anf. 112 ORDFÖRANDEN.....	36
Anf. 113 ANNIKA QARLSSON (C).....	37
Anf. 114 ORDFÖRANDEN.....	37
Anf. 115 ANNIKA QARLSSON (C).....	37
Anf. 116 JESSIKA ROSWALL (M).....	37
Anf. 117 ORDFÖRANDEN.....	38
Anf. 118 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	38
Anf. 119 ORDFÖRANDEN.....	38
Anf. 120 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	38
Anf. 121 ANNIKA QARLSSON (C).....	39
Anf. 122 JESSIKA ROSWALL (M).....	39
Anf. 123 ORDFÖRANDEN.....	39
Anf. 124 ORDFÖRANDEN.....	39
Anf. 125 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	39
Anf. 126 ORDFÖRANDEN.....	40
Anf. 127 ANNIKA QARLSSON (C).....	40
Anf. 128 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	40
Anf. 129 LUDVIG ASPLING (SD).....	40
Anf. 130 JESSIKA ROSWALL (M).....	41
Anf. 131 SOFIA DAMM (KD).....	41
Anf. 132 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	41
Anf. 133 ORDFÖRANDEN.....	41
Anf. 134 ANNIKA QARLSSON (C).....	41
Anf. 135 ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 136 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	42
Anf. 137 ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 138 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	42
Anf. 139 ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 140 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	42
Anf. 141 ANNIKA QARLSSON (C).....	43
Anf. 142 JOHAN HULTBERG (M).....	43
Anf. 143 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	44
Anf. 144 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	44
Anf. 145 Kanslirådet BJÖRN CAPPELIN.....	44
Anf. 146 ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 147 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	44
Anf. 148 JOHAN HULTBERG (M).....	46
Anf. 149 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	47
Anf. 150 LUDVIG ASPLING (SD).....	47

Anf. 151 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	48
Anf. 152 Departementssekreterare CARL NILSSON.....	48
Anf. 153 JOHAN HULTBERG (M)	48
Anf. 154 ORDFÖRANDEN.....	48
Anf. 155 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	48
Anf. 156 ORDFÖRANDEN.....	49
Anf. 157 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	49
Anf. 158 ORDFÖRANDEN.....	49
Anf. 159 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	49
Anf. 160 ORDFÖRANDEN.....	49

§ 7 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt

konsumentfrågor	50
Anf. 161 ORDFÖRANDEN.....	50
Anf. 162 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	50
Anf. 163 LUDVIG ASPLING (SD).....	50
Anf. 164 TINA ACKETOFT (L)	51
Anf. 165 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	51
Anf. 166 ORDFÖRANDEN.....	51
Anf. 167 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	51
Anf. 168 ANNIKA QARLSSON (C).....	51
Anf. 169 ORDFÖRANDEN.....	52
Anf. 170 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M)	52
Anf. 171 ORDFÖRANDEN.....	52
Anf. 172 SOFIA DAMM (KD).....	52
Anf. 173 TINA ACKETOFT (L)	52
Anf. 174 LUDVIG ASPLING (SD).....	53
Anf. 175 ORDFÖRANDEN.....	53
Anf. 176 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	53
Anf. 177 ORDFÖRANDEN.....	53
Anf. 178 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	53
Anf. 179 ORDFÖRANDEN.....	53
Anf. 180 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	54
Anf. 181 ORDFÖRANDEN.....	54
Anf. 182 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	54